

ПРАВИЛА ПРИЙОМУ

до Прикарпатського університету ім. Василя Стефаника у 1993 році

АБИТУРИЄНТ'93

Спеціальний випуск газети Прикарпатського університету
«Alma Mater», 6-9 (133-136), квітень-травень

СПЕЦІАЛЬНОСТІ,

за якими здійснюється підготовка фахівців у Прикарпатському
університеті ім. Василя Стефаника у 1993 році

ДЕННЕ НАВЧАННЯ:

- "українська мова і література", "слов'янська філологія" (польська мова і література), "російська мова і література" (філологічний факультет);
- "історія", "правознавство" (історичний факультет);
- "романо-германська філологія" (англійська мова і література, німецька мова і література), (факультет романо-германської філології);
- "математика", "фізика", "фінанси і кредити", "бухгалтерський облік, контроль та аналіз господарської діяльності" (фізико-математичний факультет);

- "креслення та образотворче мистецтво", "декоративно-прикладне мистецтво", "технологія і конструювання виробів із хутра" (художньо-графічний факультет);
- "музика" (музичний факультет);
- "психологія", "педагогіка і психологія (дошкільна)", "педагогіка і методика початкового навчання", "педагогіка і методика початкового навчання та музика", "педагогіка і методика початкового навчання та хореографія", "педагогіка і методика початкового навчання та образотворче мистецтво", "педагогіка і методика початкового навчання та фізична культура" (педагогічний факультет).

ЗАОЧНЕ НАВЧАННЯ:

- "українська мова і література", "російська мова і література" (філологічний факультет);
- "історія", "правознавство" (історичний факультет);
- "романо-германська філологія" (англійська мова і література) (факультет романо-германської філології);
- "бухгалтерський облік, контроль та аналіз господарської дія-

- ності" (фізико-математичний факультет);
- "креслення та образотворче мистецтво", "технологія та конструювання виробів із хутра" (художньо-графічний факультет);
- "музика" (музичний факультет);
- "психологія", "педагогіка і психологія (дошкільна)", "педагогіка і методика початкового навчання" (педагогічний факультет).

1. Прикарпатський університет ім. Василя Стефаника здійснює підготовку фахівців за денною і заочною формами навчання з таких спеціальностей (їх список додається).

2. До університету приймаються громадяни України. Підготовка громадян зарубіжних країн здійснюється за міжнародними угодами, урядовими угодами з міжнародними і громадськими організаціями, а також на основі договорів і контрактів, укладених університетом з фірмами, організаціями, приватними особами зарубіжних країн.

На договірній основі і з повним фінансуванням замовниками університет здійснює підготовку фахівців за такими спеціальностями:

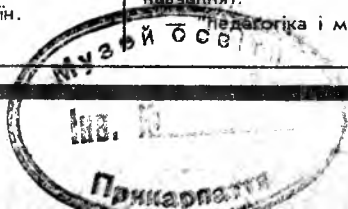
- "технологія і конструювання виробів із хутра" (25 чол. — денна форма навчання, 25 чол. — заочна форма навчання); замовник — хутрофірма "Тисмениця";
- "історія" (7 чол. — денна форма навчання, 10 чол. — заочна форма навчання);
- "правознавство" (5 чол. — денна форма навчання);
- "педагогіка і методика початкового на-

вчання та фізична культура" (7 чол. — денна форма навчання); замовник — Український інститут туризму.

Для навчання на виділені місця вказаних спеціальностей приймаються особи за направленнями хутрофірми "Тисмениця" та Українського інституту туризму.

За замовленням організацій, установ, приватних осіб на заочній формі навчання здійснюється підготовка за спеціальностями: "англійська мова і література", "російська мова і література", "музика", "креслення та образотворче мистецтво" (частково).

(Продовження на стор.2)

(Продовження. Поч. на стор.1)

3. Всі вступники користуються рівними правами. Обмеження допускається тільки за медичними показниками.

Перед поданням документів абітурієнти проходять співбесіду у відбіркових комісіях, результати якої мають рекомендаційний характер.

4. Прийом документів на навчання здійснюється у такі терміни:

денна форма навчання — з 25 червня до 15 липня;

заочна форма навчання — з 25 квітня до 30 травня (на спеціальності "педагогіка і методика початкового навчання", "педагогіка і психологія (дошкільна)");

на всі інші спеціальності — з 25 червня до 15 липня.

Вступні іспити проводяться:

на денній формі навчання — з 16 липня;

на заочній — з 16 липня, крім спеціальностей "педагогіка і методика початкового навчання", "педагогіка і психологія (дошкільна)" — з 1 червня.

Зарахування на денну форму навчання проводиться до 5 серпня; на заочну форму для спеціальностей "педагогіка і методика початкового навчання", "педагогіка і психологія (дошкільна)" до 20 червня; для всіх інших — до 5 серпня.

5. До заяви про прийом до університету вступники подають документ про середню освіту в оригіналі; медичну довідку за формою 086-У; копію з трудової книжки (для осіб, які мають стаж роботи); шість фотокарток розміром 3x4 см та особисто пред'являють паспорт.

Громадяни зарубіжних країн додають укладений договір (контракт) на підготовку спеціаліста.

Особи, які виконували в університеті контрольні роботи з української мови (диктант), математики (тестування) у квітні 1993 року за умовами експерименту Міністерства освіти України додають Листок контрольних робіт.

Абітурієнти, які поступають до університету на умовах цільового прийому, додають направлення підприємства, установи, організації.

6. До заяви можуть бути додані такі документи:

- договір про підготовку спеціаліста з вищою освітою;

- диплом, грамоти, отримані на міжнародних, державних, обласних, університетських олімпіадах і конкурсах, інші відзнаки фахової майстерності;

- грамоти за успіхи у вивченні тих предметів, з яких проводяться вступні випробування;

- посвідчення про закінчення спеціалізованих класів, факультету довузівської підготовки, педкласів, підготовчих курсів;

- посвідчення майстра спорту (кандидата в майстри спорту), спортсмена-першорозрядника.

7. Вступники до університету складають

такі конкурсні іспити:

I. Спеціальність "українська мова і література".

*1. Українська мова і література (вір).

2. Українська мова і література (усно).

3. Історія України та всесвітня історія (тестування).

II. Спеціальність "слов'янська філологія" (польська мова і література).

*1. Українська мова і література (вір).

2. Українська мова і література (усно).

3. Історія України та всесвітня історія (тестування).

III. Спеціальність "російська мова і література".

*1. Російська мова і література (вір).

2. Російська мова і література (усно).

3. Історія України та всесвітня історія (тестування).

IV. Спеціальність "історія".

*1. Історія України та всесвітня історія (тестування).

2. Українська мова (диктант).

3. Іноземна мова (усно).

V. Спеціальність "правознавство".

*1. Українська мова і література (вір).

2. Іноземна мова (усно).

3. Історія України та всесвітня історія; основи держави і права України (тестування).

VI. Спеціальності "англійська мова і література", "німецька мова і література".

*1. Українська мова і література (вір).

2. Українська мова і література (тестування).

3. Іноземна мова (усно).

VII. Спеціальність "математика".

*1. Математика з основами інформатики (усно).

2. Математика (тестування).

3. Українська мова (диктант).

VIII. Спеціальність "фізика".

*1. Фізика (усно).

2. Математика (тестування).

3. Українська мова (диктант).

IX. Спеціальності "фінанси і кредит", "бухгалтерський облік, контроль та аналіз господарської діяльності".

*1. Математика (тестування).

2. Географія (усно).

3. Українська мова (диктант).

X. Спеціальність "креслення та образотворче мистецтво".

*1. Малювання (рисунок).

*2. Малювання (живопис).

3. Креслення (письмово).

4. Українська мова (диктант).

XI. Спеціальність "декоративно-прикладне мистецтво".

*1. Малювання (рисунок).

*2. Малювання (живопис) або скульптура.

3. Креслення (письмово).

4. Українська мова (диктант).

XII. Спеціальність "технологія і конструювання виробів із хутра".

*1. Малювання (рисунок) або композиція (письмово).

2. Креслення (письмово).

3. Українська мова (диктант).

4. Математика (усно — не конкурсний).

XIII. Спеціальність "музика".

*1. Музика (гра на музичному інструменті).

2. Музика (теорія музики та сольфеджіо).

3. Українська мова (диктант).

XIV. Спеціальність "психологія".

*1. Українська мова і література (вір).

2. Математика (тестування).

3. Біологія (усно).

XV. Спеціальність "педагогіка і психологія (дошкільна)".

*1. Українська мова (диктант).

2. Українська мова і література (усно).

3. Біологія (тестування).

XVI. Спеціальність "педагогіка і методика початкового навчання та музика".

*1. Українська мова (диктант).

2. Музика (гра на музичному інструменті).

3. Математика (тестування).

XVII. Спеціальність "педагогіка і методика початкового навчання та хореографія".

*1. Українська мова (диктант).

2. Математика (тестування).

3. Українська мова і література (усно).

XVIII. Спеціальність "педагогіка і методика початкового навчання та образотворче мистецтво".

*1. Українська мова (диктант).

2. Малювання (рисунок, живопис).

3. Математика (тестування).

XIX. Спеціальність "педагогіка і методика початкового навчання та фізична культура".

*1. Українська мова (диктант).

2. Біологія (тестування).

3. Фізична культура.

XX. Спеціальність "педагогіка і методика початкового навчання" (для вступників на заочну форму навчання).

*1. Українська мова (диктант).

2. Математика (тестування).

3. Українська мова і література (усно).

8. Вступні іспити із загальноосвітніх предметів проводяться за програмами середніх загальноосвітніх шкіл.

Програми іспитів з "гри на музичному інструменті", "теорії музики та сольфеджіо", "малювання", "композиції", "скульптури" та "фізичної культури" розробляються університетом і затверджуються Міністерством освіти України.

З випускниками педагогічних училищ, які вступають на навчання за заочною формою на спеціальності "педагогіка і методика початкового навчання" та "педагогіка і психологія (дошкільна)" проводяться співбесіди з української мови та літератури, математики, біології. Результати співбесіди оцінюються: "рівень знань високий", "рівень знань добрий".

(Продовження на стор.3)

(Продовження. Поч. на 1-2 стор.)

"рівень знань достатній" і "рівень знань недостатній".

9. Черговість вступних випробувань визначається розкладом, що доводиться до відома абітурієнтів за 10 днів до їх початку.

10. Вступні випробування в університеті проводяться українською мовою. Вступникам на спеціальності "іноземні мови", "математика", "фізика", "фінанси і кредит", "бухгалтерський облік", "контроль та аналіз господарської діяльності", "історія", "правознавство", "музика", "креслення та образотворче мистецтво", "декоративно-прикладне мистецтво", "технологія і виготовлення виробів із хутра" і "психологія", які не мають у документі про середню освіту оцінок з української мови та літератури, надається право складати вступні іспити російською мовою.

Пр зарахуванні на навчання для таких осіб організовується вивчення української мови з подальшим складанням іспиту або заліку.

Для вступників, які атестовані з української мови і літератури, встановлюється обов'язковий іспит з цієї мови і літератури.

11. Випускникам педагогічного класу Івано-Франківської експериментальної середньої школи-лабораторії №23 та Коломийської гімназії, які входять до навчально-наукового комплексу університету, результати двох випускних іспитів з конкурсних предметів прирівнюються за бажанням абітурієнта, до вступних випробувань за умовами прийому цих іспитів предметними екзаменаційними комісіями університету.

12. Особи, які без поважних причин не з'явилися на вступні іспити або отримали оцінку 2(два), до наступних іспитів не допускаються.

13. Апеляція щодо екзаменаційної оцінки подається в день проведення усного іспиту, оголошення оцінки з тестування або письмової роботи.

Апеляція оформляється письмовою заявою і подається відповідальному секретарю приймальної комісії. Додаткове опитування при розгляді апеляції або перескладання іспиту не дозволяється.

Зарахування до університету здійснюється за кількістю балів, набраних вступниками на конкурсних випробуваннях. Результати контрольних робіт з української мови (диктант), математики (тестування) виконаних в університеті у квітні 1993 року за умовами експерименту Міністерства освіти України, можуть бути враховані за бажанням абітурієнта при вступі на спеціальності, що передбачають конкурсні іспити з вказаних предметів.

14. Без складання вступних іспитів на

відповідні спеціальності факультетів зараховуються:

— учасники міжнародних, державних олімпіад і конкурсів фахової майстерності (I, II і III місця), призери (I місце) обласних та університетської олімпіад 1993 року. Дані умови поширюються тільки на учасників олімпіад і конкурсів, які проводило Міністерство освіти України;

— випускники базових педагогічних училищ, які закінчили їх із відзнакою у 1993 році і вступають на спеціальність "педагогіка і методика початкового навчання" (денна форма навчання) за рекомендаціями державних екзаменаційних комісій, головами яких є викладачі університету;

— абітурієнти, що поступають на навчання за заочною формою за результатами співбесіди і які мають відповідну обраній спеціальності середню спеціальну освіту та стаж роботи за набутим фахом не менше року на спеціальності "педагогіка і методика початкового навчання" і "педагогіка і психологія" (дошкільна). Вони подають документи у приймальну комісію з 26 квітня до 15 травня. Співбесіди проводяться з 16 до 24 травня. Для них виділяється до 40 відсотків від загальної кількості на ці спеціальності. Особи, які не зараховані за результатами співбесіди, допускаються до складання вступних іспитів.

Випускники підготовчого відділення з числа іноземних громадян українського походження зараховуються до університету на виділені місця за результатами випускних іспитів.

15. Поза конкурсом при отриманні позитивних оцінок зараховуються:

— військовослужбовці, звільнені в запас, які користуються встановленими урядом пільгами;

— діти-сироти та діти, які залишилися без піклування батьків;

— інваліди I та II груп, яким не проти-показане навчання за обраною спеціальністю;

— особи, які користуються пільгами, встановленими Законом України "Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи" (в редакції Закону України від 19.12.91 р. із змінами і доповненнями від 01.07.92 р.).

16. Призери обласних та університетської олімпіад 1993 року (II і III місця) за результатами фахової співбесіди звільняються від складання усного іспиту з відповідного предмету і їм виставляється оцінка 5(п'ять). На спеціальності "музика" вони звільняються від складання іспиту з "гри на музичному інструменті" або "теорії музики та сольфеджіо".

Фахова співбесіда проводиться предметною екзаменаційною комісією 12 липня.

17. Особи, нагороджені по закінченні середньої школи золотою (срібною) медаллю, а також ті, які закінчили середній спеціальний навчальний заклад або професійний навчаль-

ний заклад з дипломом із відзнакою (крім тих, які закінчили з дипломом із відзнакою професійний навчально-виховний заклад на базі середньої школи), складають один профілюючий іспит, визначений приймальною комісією (у Правилах прийому до університету він відмічений зірочкою).

На спеціальностях "музика", "образотворче мистецтво і креслення", "декоративно-прикладне мистецтво" профілюючий іспит складається з двох частин, кожна з яких оцінюється. При отриманні оцінки 5 (п'ять) з профілюючих іспитів вони звільняються від інших іспитів і зараховуються до університету, а при отриманні оцінки 4(чотири) або 3(три) — складають інші іспити. На спеціальність, де іспит складається з двох частин, оцінка 5(п'ять) повинна бути виставлена з обох частин.

При вступі на навчання за заочною формою дія вказаного положення поширюється на осіб, які працюють за профілем обраної спеціальності не менше одного року, військовослужбовців, звільнених у запас протягом трьох останніх років, а також випускників державних середніх спеціальних навчальних закладів, які вступають на відповідні спеціальності.

18. Зарахування на навчання за денною формою при рівності конкурсних балів проводиться у такому порядку:

— особи, які постійно мешкають на офіційно визначеній забрудненому території внаслідок Чорнобильської катастрофи;

— абітурієнти, які постійно проживають у сільській місцевості;

— військовослужбовці, звільнені у запас протягом трьох останніх років;

— випускники державних середніх спеціальних навчальних закладів, які закінчили їх з відзнакою;

— нагороджені по закінченні школи золотою (срібною) медаллю, дипломом із відзнакою професійного навчально-виховного закладу при вступі на спеціальності, що відповідають обраному або спорідненому фаху;

— нагороджені грамотами на міжнародних, українських, обласних, вузівських конкурсах, олімпіадах, оглядах, що проводилися Міністерством освіти України;

— вступники, які на профілюючому екзамені набрали вищий бал;

— випускники державних спеціалізованих шкіл, коледжів, гімназій, ліцеїв, класів і факультету довузівської підготовки, курсів при університетах та інститутах;

— особи, які вступають до університету на договірній основі;

— особи, які мають більший стаж трудової діяльності;

— нагороджені по закінченні школи грамотами з тих предметів, з яких проводилися вступні іспити.

(Закінчення на стор.4)

(Закінчення. Поч. на стор.1-3)

19. На навчання за заочною формою на всіх спеціальностях спочатку проводиться за конкурсом зарахування осіб, які працюють за профілем обраної спеціальності не менше одного року, військовослужбовців, звільнених у запас протягом трьох останніх років, випускників державних середніх спеціальних навчальних закладів, які вступають на відповідні спеціальності. При наявності місць після зарахування вказаних вище осіб, зараховуються згідно з конкурсом інші особи.

20. При рівності конкурсних балів зарахування при вступі на заочну форму навчання у кожній із визначених категорій здійснюється у такому порядку:

— особи, які постійно проживають на офіційно визнаній забрудненою території внаслідок Чорнобильської катастрофи;

— абітурієнти, які удостоєні почесних звань, а також ті, які мають відзнаки фахової майстерності;

— особи, які закінчили державні й середні спеціальні навчальні заклади з відзнакою відповідного профілю;

— особи, які закінчили державні середні спеціальні навчальні заклади відповідного профілю;

— абітурієнти, які постійно мешкають у сільській місцевості;

— нагороджені після закінчення середньої школи золотою (срібною) медаллю, а також ті, які закінчили професійний навчально-виховний заклад із відзнакою;

— особи, які мають більший стаж роботи за обраним фахом;

— військовослужбовці, звільнені у запас протягом трьох останніх років;

— абітурієнти, які набрали вищий бал на профілюючому іспиті;

— нагороджені по закінченні навчального закладу грамотами з тих предметів, з яких проводяться вступні іспити.

21. Цільовий прийом сільської молоді проводиться згідно з Поста-

новою Кабінету Міністрів України від 21 липня 1992 року №408 "Про пільги для сільської молоді при прийомі до вищих навчальних закладів, удосконалення систем перепідготовки і підвищення кваліфікації кадрів".

Цільовий прийом для районів, що зазнали радіоактивного забруднення внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС, організовується на основі договорів між університетом і підприємствами, установами, організаціями.

Місця для цільового прийому виділяються ухвалою приймальної комісії. На умовах цільового прийому до університету зараховуються особи, які успішно склали вступні іспити і пройшли за конкурсом на виділені місця. Особи, які не пройшли за цільовим конкурсом, можуть брати участь у загальному конкурсі.

22. Приймальна комісія університету може зарахувати до 20 відсотків понад державне замовлення абітурієнтів, які успішно витримали вступні випробування, за умови, що їх навчання фінансуватиметься підприємствами, організаціями, установами, приватними особами. Зарахування таких осіб здійснюється після подачі ними угоди на фінансування до 25 серпня.

23. Особи, які не приступили до заняття протягом 10 днів без поважних причин, відраховуються з університету.

24. Всі питання, пов'язані з прийомом до університету, вирішуються приймальною комісією університету відповідно до нормативних документів.

Ректор В.І.Кононенко.

*Відповідальний секретар
приймальної комісії С.І.Хороб.*

Прикарпатський університет імені В.Стефаника оголошує

НАБІР ДО ЦІЛЬОВОЇ АСПІРАНТУРИ НА 1993 РІК З ТАКИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ:

З відривом від виробництва:

1. 01.04.07 "Фізика твердого тіла"
2. 07.00.02 "Історія України"
3. 07.00.03 "Всесвітня історія"
4. 10.01.03 "Українська література"
5. 10.02.02 "Українська мова"
6. 10.02.01 "Російська мова"
7. 13.00.01 "Теорія та історія педагогіки"

Термін навчання - 3 роки.

Без відриву від виробництва:

1. 07.00.02 "Історія України"
2. 10.01.03 "Українська література"
3. 13.00.01 "Теорія та історія педагогіки"

Термін навчання - 4 роки.

В аспірантуру приймаються громадяни України, які мають вищу освіту і кваліфікацію спеціаліста, магістра.

Громадяни інших держав можуть бути прийняті на підставі договорів, що укладаються з вищими навчальними закладами, науковими установами і організаціями, міністерствами, Президією АН України, або у відповідності до міждержавних і міжурядових угод.

До заяви на ім'я ректора вступники додають: список опублікованих наукових праць і винаходів, а при їх відсутності — письмову доповідь /реферат/ з обраної спеціальності, копію диплому про закінчення вищого навчального закладу, лист вузу /організації/, який підтверджує цільове призначення вступника і відшкодування витрат на його підготовку, включаючи стипендію, посвідчення для осіб, які повністю або частково склали екзамен кандидатського мінімуму. Паспорт та диплом про закінчення вищого навчального закладу подаються особисто.

Заяви приймаються до 15 липня. Вступні іспити з 15 вересня до 15 жовтня 1993 року.

Вступники складають конкурсні екзамени з спеціальності, філософії і однієї з іноземних мов /англійської, німецької, іспанської, французької/ в обсязі діючої програми для вищих навчальних закладів.

Особи, які склали повністю або частково кандидатські іспити, звільняються від відповідних вступних іспитів в аспірантуру.

Адреса університету:

284000, м.Івано-Франківськ, вул.Шевченка, 57, Прикарпатський університет, наукова частина.

Довідки по тел. 96-4-40.

Ректор В.І.Кононенко

— Валерію Петровичу, що, на Ваш погляд, є найважливішим у запроваджуваному експерименті?

— Найголовніше, мабуть, те, що юнакам і дівчатам надано можливість не складати екзамени двічі, як було: випускні — в школі та вступні — у вищих навчальних закладах. У квітні-травні в усіх школах України будуть проведені контрольні роботи, і ті оцінки, які випускники отримають, за їх бажанням можуть бути зараховані, по-перше, як результати випускних іспитів за середню школу, а, по-друге, як вступні до вищих навчальних закладів.

— Як провадитимуться ці контрольні роботи?

— Передбачено, що вони будуть з шести предметів. З них обов'язковими для всіх є диктант з рідної мови, тобто, тієї, якою здійснюється навчання у школі та робота з математики. Крім того, кожний учень за бажанням обирає чотири предмети з дев'яти пропонуєваних. Це українська мова, якщо викладання в школі здійснюється іншою, українська література, світова література, іноземна мова, історія, географія, фізика, хімія, біологія. Завдання для контрольних робіт розроблені Міністерством освіти переважно у вигляді тестів і є єдиними для всіх шкіл України.

— А як оцінюватимуться контрольні роботи?

— Переважна більшість тестів складатиметься з 30 запитань: по десять першого, другого та третього рівнів. За правильну відповідь на запитання першого рівня учень отримує 1 бал, другого — 2, третього — 3 бали. Отже, максимально можлива сума набраних з кожного предмета балів становитиме шістдесят. За спеціальною шкалою ці бали можуть бути переведені у звичайні оцінки. Так, жаданій «п'ятірці» дорівнюватиме сума від 50 до 60 балів.

— Якщо оцінки контрольної роботи зараховуються, то учень випускні екзамени не складає?

— Це залежить від його бажання. Якщо оцінка контрольної роботи його не влаштує і він претендує на вищу, то має право складати звичайні екзамени. Так само і у вищих навчальних закладах. Абітурієнт може або скористатись оцінками контрольних робіт, або ж складати звичайні вступні іспити.

— Як же здійснюватиметься зарахування до вищих навчальних закладів за експериментом?

— По кожній спеціальності визначаються три предмети, з яких треба

скласти вступні іспити. Абітурієнт, котрий вирішив вступати за умовами експерименту, подає до приймальної комісії лист контрольних робіт з оцінками з цих трьох предметів. Сума балів з трьох предметів може становити до 180. Крім того, абітурієнти проходять фахові випробування. Їх мета визначити потенційні можливості, схильність до обраної спеціальності. Випробування ці також оцінюються за 180-бальною шкалою. Отже, індивідуальний рейтинг абітурієнта, тобто сума балів за 3 предмети та за фахові випробування, може скласти до 360 балів. Зарахування до вищого навчального закладу гарантується тим, хто набере 85 чи більше відсотків цієї суми. Якщо рахувати в балах, то це буде від 306 і вище.

Кількість місць за планом набору ділиться пропорційно кількості заяв про вступ між тими абітурієнтами, що вступають за експериментом, і тими, хто складає звичайні екзамени: Якщо «планку» у 306 балів подолає менша кількість абітурієнтів, ніж відведено місць для учасників експерименту, то додатково будуть зараховані ті, хто набрав більшу за конкурентів суму балів. Приміром, 305, 304 тощо. Разом з експериментальним здійснюватиметься також прийом і за звичайними правилами. Отже, ті, хто

не пройшов за умовами експерименту, зможуть використати ще один шанс.

— Чи буде нововведення запроваджено в усіх навчальних закладах вже цього року?

— Ні, Міністерство освіти цього року поширило його лише на педагогічні інститути, в тому числі іноземних мов, та на ті вищі навчальні заклади, які за власним бажанням вирішили приєднатись до експерименту. Їх, до речі, виявилось чимало. Крім того, Міністерство оборони України прийняло рішення, що за умовами експерименту буде здійснюватись прийом до всіх вищих військових навчальних закладів.

Взагалі ж ми поставились до експерименту дуже серйозно, будемо уважно вивчати його хід, вдосконалювати методику. Сподіваємось, що все це дасть нам підстави для поширення експерименту в майбутньому.

Костянтин Жолковський.
(УКРІНФОРМ).

ОСВІТА: ЕКСПЕРИМЕНТ

ЗАМІСТЬ ЕКЗАМЕНІВ — КОНТРОЛЬНІ РОБОТИ

Якими будуть умови вступу до вищих навчальних закладів? Таке питання хвилює багатьох людей кожної весни. Але нинішнього року — чи не найбільше. Ажже Міністерство освіти України започаткувало експеримент, котрий докорінно змінює всю колишню «механіку» випускних шкільних іспитів та вступних екзаменів до вузів. Цій темі присвячено інтерв'ю заступника міністра освіти Валерія Тондара.

Пізнай науки про природу

Декан фізико-математичного факультету
Володимир
Кланічка.

Фізико-математичний — один з найстаріших в університеті. Перший випуск відбувся у 1945 році.

За півстоліття свого існування факультет підготував понад п'ять тисяч висококваліфікованих вчителів фізики і математики. Нині тут готують фахівців за спеціальностями: «Математика», «Фізика», «Фізика і математика», «Математика і фізика», «Математика, інформатика і обчислювальна техніка», «Фізика і інформатика».

Навчальну, наукову та виховну роботу на факультеті здійснюють 33 викладачі кафедр: фізики /зав. кафедрою професор — Д.Фреїк/, загальнотехнічних дисциплін /зав. кафедрою доцент — В.Кланічка/, математики — /зав. кафедрою доцент — Р.Собкович/, інформатики і математичного аналізу /зав. кафедрою доцент — Б.Василишин/ та викладачі загально-інститутських кафедр. Серед професорсько-викладацького складу два доктори наук, професори, 23 кандидати наук, доценти, переважна більшість яких вихованці факультету. На фа-

культеті вивчаються основи гуманітарних наук, фізичні та математичні дисципліни, спеціальні курси, тощо.

Для читання окремих циклів лекцій, спецкурсів та наукових консультацій запрошуюються вчені Академії наук України, вузів Києва, Львова, інших міст.

Для послуг студентів обладнані на сучасному рівні навчальні лабораторії і кабінети: механіки, молекулярної фізики і теплоти, електрики і магнетизму, оптики, фізики атома і атомного ядра, радіотехніки і електротехніки, автоматики і технічних засобів навчання, основ інформатики і обчислювальної техніки, методики фізики, рентгено-спектрального і структурного аналізу, гамма-резонансної спектроскопії, технології тонких плівок, електронної мікроскопії і електрографії, галузева наукова лабораторія фізики тонких плівок.

Багато студентів залучаються до наукової роботи через наукові гуртки і проблемні групи, а старшокурсники виконують дослідження з тематики кафедр, що, як правило, переростають у дипломні роботи. Кращі студенти, які виявили потяг до дослідницької діяльності після закінчення університету, рекомендуються для навчання в аспірантурі і поповнюють ряди науковців університету і вузів республіки.

Основними напрямками наукової діяльності викладачів факультету є дослідження властивостей, кристалічної і електронної структури напівпровідникових і ферромагнітних матеріалів, проблеми обчислювальної математики, диференціальних нерівностей і рівнянь. Крім того, викладачі факультету розробляють проблеми педагогіки і методики вищої та середньої школи.

За останні роки викладачами факультету підготовлено ряд монографій, підручників з проблем фізики твердого тіла, астрономії, астофізики, методики викладання фізики і математики в середній школі. Особливо творчо працюють професори І.А.Климишин, Д.М.Фреїк, доценти М.А.Рувінський, Г.П.Малицька та ін.

За багаторічні науково-педагогічні досягнення і підготовку висококваліфікованих кадрів у 1988 році професору кафедри фізики І.А.Климишину присвоєно почесне звання «Заслужений працівник вищої школи УРСР».

Правовій державі — висококваліфіковані спеціалісти

Продекан
юридичного
факультету
Олег
Вівчаренко.

У

країна сьогодні прагне незалежності та достатку. А чи здійсниться ця одвічна мрія нашого народу, залежатиме від того, яким шляхом і як швидко піде економічна реформа в Україні.

Чи буде це шлях до власної продуктивної економіки, відкритої для світу, чи економіка України й надалі залишатиметься «банановою» республікою «єдиної и неделимої страны Советов» з вічно притаманними цій імперії злиднями? Саме ці дві дороги лежать перед Україною. Розвал виробництва прискорюється і настав час остаточного вибору: або до власної демократичної правової ринкової економіки, або до диктатури, яка завжди човгає за економічним хаосом.

Якщо говорити про правову державу, то такою можна назвати лише ту, яка пов'язує себе з правом. Ідея панування закону в житті народу, суспільства і держави має давні витoki: вона виникла як протипага самовладддю та сваволі. Ще Платон писав: «Я бачу близьку загибель тієї держави, де закон не має сили і перебуває під чієюсь владою. Там же, де закон владарює над правителями, а вони є його рабами, я вбачаю спасіння держави».

Саме тому у нас на Прикарпатті і був створений юридичний факультет в минулому році, власне для розбудови правової держави.

(Закінчення на 7 стор.)

(Початок на 6 стор.)

В даний час на юридичному факультеті навчаються на денній формі навчання 64 студенти, на заочній — 28 студентів. Професія юрист завжди у всіх країнах, в усі часи була і є дуже відомою і потрібною. Наш юридичний факультет випускатиме фахівців по спеціальності правознавство, а це майбутні прокурори, судді, слідчі, адвокати, арбітри, юрисконсульти, працівники митної служби, працівники служби національної безпеки та відділів внутрішніх справ.

Велику допомогу нашому факультету надають викладачі Львівського державного університету юридичного факультету, які приїжджають на начитку лекцій, в особі: академік ... Костицький, професори В.Культчицький, Б.Тищик, доценти Є.Орач, Г.Рябошапка. Велику роботу у відкритті юридичного факультету проведено ректором Прикарпат-

ського університету професором В.Кононенком.

На юридичному факультеті проводяться зустрічі з відомими вченими-юристами, з депутатом Верховної Ради С.Волковецьким, з Франції був запрошений для читання лекції професор Ів Доле.

В підтримку юридичного факультету в м.Івано-Франківську засновано Фонд Левка Лук'яненка. Фондом надана матеріальна допомога трьом студентам юридичного факультету в розмірі 10 тис.крб. Виділена стипендія в розмірі 10 тис.крб. студентам-відмінникам: Біяну Б., Огоновському В., Яремину І. Виділено 50 тис.крб. ректорату для організації безкоштовних обідів малозабезпеченим студентам.

На закінчення я хотів би відзначити важливість відкриття юридичного факультету на Прикарпатті і запросити бажаних здобути нашу спеціальність — поступати на наш факультет.

Вивчаємо історію

Декан
історичного
факультету
Ігор
Іванцев.

Наш факультет був одним із перших при заснуванні нашого вузу в 1940 р. За ці роки факультет вивчив близько 6 тис. кваліфікованих спеціалістів в галузі історичної науки, які працюють у різних кутках України: в містах, наукових та державних закладах.

Кожний, хто успішно пройде вступні випробування і стає студентом історичного факультету, отримує можливість уявно побувати в давніх цивілізаціях Старого і Нового світу, зблизька подивитися на древні вироби кам'яних знарядь праці, гончарного посуду, витвори мистецтва епохи бронзи і заліза, творіння художників епохи Ренесансу і сьогодення. Протягом навчання на факультеті студенти зможуть збагнути

мудрість віків, пережити за долю відомих народних героїв, пізнати історію багатьох народів світу.

З відродженням незалежності України як держави дуже актуальними стали проблеми дослідження і узагальнення історії українського народу, його походження, розселення, обґрунтування етнічної території, традиції національної державності, національної свідомості і культури.

Усе це вивчають студенти-історики. Навчальний процес на факультеті ведуть чотири кафедри: історії України, історії стародавнього світу і середніх віків, нової і новітньої історії, народознавства. На кафедрах працюють досвідчені викладачі, серед яких чотири доктори наук і професор, 20 доцентів, кандидатів наук. Кафедри забезпечують також досконале вивчення окремих галузей історичної науки за спеціалізацією.

Факультет має денне та заочне навчання. Термін навчання — п'ять років. Студенти мають усі можливості для успішного навчання. В їх розпорядженні п'ять навчальних кабінетів, в тому числі кабінет історії України, кабінет народознавства, музей археології. Працює спеціалізований читальний зал з історичних дисциплін. Більшість студентів, які поступають на навчання з віддалених місць, проживають у гуртожитку.

Для читання лекцій на факультеті практикується запрошення провідних вчених з інших наукових центрів республіки і з-за кордону. Факультет має аспірантуру з денною і заочною формою навчання.

Після першого курсу студенти проходять музейно-архівну і археологічну практики, після третього — виховну в дитячих оздоровчих закладах, на четвертому і п'ятому курсах їх чекає виробнича педагогічна практика.

Випускники факультету направляються на роботу вчителями історії в середніх школах, навчальні заклади системи профтехосвіти, вони мають можливість працювати у наукових та науково-допоміжних, дослідних та культурно-освітніх установах.

Філолог — професія престижна

Декан
філологічного
факультету
Микола
Лесюк.

Неред випускниками шкіл, гімназій тепер стоїть проблема: куди податися, куди піти вчитися? Знаю, що серед них є немало таких, що люблять поезію, літературу, люблять художнє слово, цікавляться мовою, її розвитком і функціонуванням. Ось саме таких юнаків і дівчат ми сердечно запрошуємо вступати на філологічний факультет — один з найстаріших факультетів, який існує з часу заснування нашого вузу — тобто з 1940 року.

Філологічний факультет має, таким чином, давні і добрі традиції, користується великим авторитетом серед педагогічної громадськості як у нашій області, так і за її межами.

Зрозуміло, що за час існування факультету він випустив десятки тисяч філологів — висококваліфікованих спеціалістів з української, російської та іноземної мов.

Ми гордимся тим, що впродовж останніх років ми не маємо жодної реклаमाції на наших випускників, тобто усі відгуки про них є позитивними. Зрозуміло, що успіхів можна досягти лише при умові наявності висококваліфікованих кадрів викладачів, і факультет таких викладачів має. Це, в першу чергу, автор багатьох наукових монографій і навчальних посібників для вузів доктор філологічних наук, професор, ректор нашого університету п. Віталій Кононенко, який очолює кафедру загального і порівняльного мовознавства, це автор наукових монографій і численних публікацій доктор філологічних наук, професор п. Жанна Соколовська, яка очолює кафедру слов'янських мов, це автор багатьох книжок для студентів доктор філологічних наук, професор п. Володимир Матвішин, який очолює кафедру світової літератури, це автори багатьох книг доктори філологічних наук, професори кафедри світової літератури п. Марк Теплинський та Микола Рудяков, це автор книжок і численних публікацій, професор кафедри української літератури п. Любов Кіліченко, це автор багатьох наукових і газетних публікацій кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури п. Володимир Полек, це доценти п. Василь Грещук, Олег Пилип'юк, Марія Голянич, Світлана Коршунова, Степан Хороб, Майя Чумаченко, Гафія Василевич та багато інших, які вміло передають свій великий педагогічний досвід і свої знання студентам — майбутнім учителям.

Слід ще зауважити, що наш факультет готує в цей час спеціалістів за вісьмома спеціальностями, однак на наступний навчальний рік набиратимемо абітурієнтів тільки на три спеціальності — «Українська мова і література» (50 чол.), «Російська мова і література» (25 чол.), а також «Польська мова та українська мова і література» (25 чол.). Крім того, на заочну форму навчання набираємо одну групу на спец. «Українська мова і література» й одну групу на російське відділення. Правда, на спеціальність «Російська мова і література» навчання буде платне.

Отже, чекаємо вас, майбутні філологи!

Інфак чекає на нове поповнення!

Декан
факультету
іноземних мов
Богдан
Грицюк.

Наш факультет розпочав свою діяльність як самостійний підрозділ державного педагогічного інституту у 1975 році. За час свого існування підготував понад 700 кваліфікованих спеціалістів, які мають ґрунтовні знання з англійської та німецької мов і в переважній більшості плідно працюють у системі освіти України. У цьому навчальному році до складання державних екзаменів і захисту дипломних робіт готується 61 студент-випускник. Сьогодні у нас навчається 335 студентів, з яких близько 20 здобувають вищу освіту через платну форму навчання.

Багато студентів факультету склали зимову сесію на відмінно та добре /56,3 проц./ . Серед них 42 відмінники. Загальна успішність становила 94 відсотки. Серед кращих студентів — член Вченої ради університету і ради факультету О. Остапович, старости груп І. Гула,

О. Гула, О. Каленюк, О. Палагіцька, В. Шкред, З. Шкутяк, старости підгруп Г. Балакірєва, Г. Казаріна, Н. Ткачук. Проте, на мою думку, студенти можуть навчатися значно краще. 83 студенти одержали під час сесії задовільну оцінку лише з одного предмету, що свідчить про те, що факультет має реальні можливості для підвищення загальноосвітнього та фахового рівня студентів та поліпшення їх успішності.

Навчальний процес забезпечують 35 штатних викладачів, а понад 10 працюють на пів і чверть ставки. 13 викладачів мають вчені ступені і звання. Серед них: Я. Билиця, В. Кравченко, О. Кульчицька, В. Лазарович, Л. Остапенко, Н. Телегіна, В. Турчин. Творчо, з великим натхненням проводять заняття з англійської мови американські спеціалісти магістр Д. Елві, бакалаври А. Кімбер, Д. Ноубл.

На стажуванні в Австрії в 1992 році побували викладачі Г. Пахолок, Г. Шацька, студент О. Остапович, які мали там чудові умови для наукової роботи. Літом п'ять студентів німецького відділення проходили педагогічну практику в міжнародному молодіжному таборі в ФРН /м. Дахау/.

На факультеті є певна матеріально-технічна база, ряд навчальних і методичних кабінетів, своя лабораторія технічних засобів навчання. Значно поповнилися бібліотечні фонди. Велику допомогу надали нам тут представники Німецького Червоного Хреста.

Факультет іноземних мов сьогодні міцно ввійшов як окремий підрозділ у структуру Прикарпатського університету. Маємо спеціальність романо-германська філологія з двома спеціалізаціями: англійська, німецька мови; німецька, англійська мови. Працюємо над відкриттям у майбутньому третьої спеціалізації — французької мови як другої іноземної.

Конкурс на спеціальність романо-германська філологія у 1993 році буде спільним для обох спеціалізацій. Єдиним і вирішальним показником для зарахування абітурієнтів у число студентів стане загальна сума балів, набраних вступником під час вступних випробувань.

Запрошуємо Вас, шановні абітурієнти, поступайте на наш факультет!

Її величність музика...

Декан
музичного
факультету
Степан
Домбровський.

Немає потреби доводити, що музика — то найкраща розрада, помічник, порадишник і бальзам для людської душі. Вона живе і супроводжує людину все життя. Однак по-справжньому збагнути чарівний світ музики, навчитись слухати і розуміти її можна лише маючи спеціальну музичну освіту, яку можна здобути на нашому факультеті. Він функціонує з 1966 року і підготував за цей час близько 3.800 кваліфікованих вчителів музики. Сьогодні на факультеті навчається 240 студентів стаціонару і 150 заочників. Їх навчають 40 кваліфікованих викладачів. Серед них заслужені працівники культури України, доценти Іжак В.О., Доронюк В.Д., Михайлюк Х.О., Фейда Ю.С., доценти Полякова І.О., Батюженко І.В., Толошняк Н.А., Лужний В.М., народна артистка України Фіцалович Х.П., заслужений артист України, доцент Пащенко В.І. та заслужений артист України, доцент Легкий І.Д.

На факультеті працює ще 50 викладачів-сумісників, концертмейстерів, акомпаніаторів. Викладацький корпус нашого факультету робить все можливе, щоб за п'ять років навчання підготувати висококваліфікованих музикантів, які добре володіють музичними інструментами, уміють керувати хором, зможуть організувати вокальні та інструментальні ансамблі, пропагуватимуть кращі твори професійних

композиторів та народної музики. Це благородні і складні завдання. Вони під силу лише обдарованим, дисциплінованим і працьовитим студентам. Тому навчатись на нашому факультеті дуже цікаво і складно. Адже студенти крім лекцій і практичних занять, які відбуваються у першій половині дня, повинні відвідувати і індивідуальні заняття по спецінструменту, диригуванню, вокалу.

Переважає більшість студентів факультету успішно справляються з навчальними завданнями, беруть активну участь у конкурсах, громадському житті факультету, області. Так, у минулому році студентка III курсу О.Вальнюк зайняла 3-є місце на республіканському конкурсі студентів-бандуристів у Луцьку, а студентка Л.Нагірна (IV курс) стала дипломанткою республіканського конкурсу студентів-піаністів в Одесі. На кожному курсі факультету працюють академічні хори. Нашою гордістю є факультетський та жіночий хори, естрадний і духовий оркестри. Щорічно проводяться конкурси диригентів, піаністів, баяністів, скрипалів, вокалістів. Найбільш обдаровані студенти-випускники проводять творчі звіти-концерти. Такий звіт-концерт дав студент-випускник І.Чиплик, готується до творчого звіту студентка V курсу Н.Мальована.

Відрадно, що на факультеті крім традиційних інструментів: фортепіано, скрипка, баян, сьогодні звучать бандури, цимбали, духові інструменти. Хочемо створити свій симфонічний оркестр. Наступний 1993/94 навчальний рік факультет почне за новим навчальним планом «Музика». Він передбачає поглиблене вивчення музичної теорії, історії української музики, сучасної музики зарубіжних країн. З третього курсу цей план передбачає спеціалізацію майбутніх фахівців, як викладачів музики в школах, гімназіях, ліцеях. Наші випускники матимуть право викладати гру на баяні, скрипці, фортепіано, духових інструментах, вести диригування, вокал та музично-теоретичні дисципліни.

Колектив факультету з нетерпінням чекає початку будівництва нового музичного корпусу, який поліпшить умови праці викладачів та навчання студентів.

Тож запрошуємо випускників шкіл, музичних училищ, училищ культури до нас на навчання. Хочемо, щоб наш колектив поповнився талановитою і здібною молоддю, яка буде з честю нести у світ прекрасне музичне мистецтво, дивувати людей чарівною музикою — дивом, яке придумав людський геній. Його величність музика — клич Вас, друзі! Ласкаво просимо!

Мистецтва дивний світ

Декан
художньо-
графічного
факультету
Іван
Фічора.

В умовах національно-культурного відродження України, становлення української національної школи проблеми естетичного виховання учнівської молоді виходять на передній план.

Як виховати в майбутніх педагогів-художників розуміння прекрасного і пробуджувати це в дітях? Причому не на словах — їх ми вже чули

та й самі говорили багато і не раз, а на ділі?

Над цими і багатьма іншими питаннями вже впродовж років працює професорсько-викладацький колектив художньо-графічного факультету, який є наймолодшим в університеті (створений 1987 р.), хоча історія його починається з 1981 р., коли при фізико-математичному факультеті було створено відділення образотворчого мистецтва, креслення і праці. В Україні таких факультетів всього чотири. Чому для такого факультету обрано саме наш вуз?

Виходили з того, що сформувати в школярів правильне розуміння законів образотворчого мистецтва, відкрити простір для творчості і фантазії краще вдається тоді, коли процес навчання спирається на міцний ґрунт народних художніх традицій. А Івано-Франківщина — саме той етнографічний регіон, де залягає потужний пласт народного мистецтва. І ось уже впродовж років ми готуємо вчителів образотворчого мистецтва, креслення і художньої праці на стаціонарному і заочному відділеннях. Контингент студентів складає близько 500 чоловік.

У зв'язку з переходом на університетську систему навчання ми готуватимемо викладачів креслення, образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва навчальних закладів різних типів. Для забезпечення навчально-виховного процесу на факультеті працюють дві кафедри: кафедра образотворчого мистецтва, яку очолює заслужений художник України, кандидат мистецтвознавства, професор

(Закінчення на 10 стор.)

(Закінчення, початок на 9 стор.)

М.П.Фіголь, кафедра графіки і декоративно-прикладного мистецтва (завідувач кандидат фізико-математичних наук, доцент М.М.Кіндрат).

Певний науковий доробок є і в наших викладачів. За останні роки ними підготовлені програми, посібники, методичні рекомендації з образотворчого мистецтва, нарисної геометрії, декоративно-прикладного мистецтва. Факультет є опорним Міністерства освіти України. За навчальними планами, програмами, підготовленими викладачами нашого факультету, навчаються всі художньо-графічні факультети України.

Останнім часом зросла творча активність викладачів і студентів факультету. Тільки за перший семестр цього навчального року силами викладачів і студентів була проведена виставка творів живопису, графіки та декоративно-прикладного мистецтва, присвячена презентації університету, яку відвідав і високо оцінив Президент України Леонід Кравчук. Були також проведені персональні виставки викладачів Б.В.Бойчука (живопис, графіка) і Канюса (живопис), студентів п'ятого курсу Олега Лобурака (кераміка), Юрія Грабара і Сергія Галая (живопис), студентів третього курсу Василя Бугерчука (живопис) та Інни Дембовської — з декоративно-прикладного мистецтва (вироби з лози).

Викладачі декоративно-прикладного мистецтва О.О.Солудчик та Л.І.Козакевич відроджують призабуті народні промисли — вироби з соломки та лози.

За час навчання на факультеті членами Спілки художників України стали різьбярі Б.Ходан та М.Кіщук, керамісти В.Гривінський, Е.Веляник та Р.Якібчук, графік П.Прокопів.

На факультеті створений художній салон, яким завідує старший викладач В.Г. Лукань.

Факультет підтримує тісні зв'язки з базовими навчальними закладами: СШ №10 й СШ №23 м.Івано-Франківська, Яворівською СШ Косівського району, Долинською СШ №4, Ворохтянською СШ і Косівським училищем прикладного і декоративного мистецтва ім. В.Касіяна, а також з Івано-Франківським вищим художнім СПТУ №3, Яворівським художнім училищем Львівської області, Львівським училищем прикладного мистецтва ім. І.Труша та Львівським інститутом прикладного та декоративного мистецтва.

Професорсько-викладацький колектив факультету проводить велику культурно-освітню роботу серед учнівської та студентської молоді. Так, на факультеті працює лекторій з образотворчого мистецтва, університет знань з декоративно-прикладного мистецтва Прикарпаття, студенти і викладачі керують художніми студіями в школах міста і області, а в базовій СШ №23 м.Івано-Франківська ми створили «школу

мистецтва, в якій працюють викладачі факультету: І.М.Саранчук, О.О.Солудчик, Ю.В.Юсипчук, Ю.Ф.Лобанов, майстри виробничого навчання Я.І.Муха, С.Г.Стефанишин, О.Д.Зорійчук. Вони навчають учнів малюванню, художній обробці деревини і шкіри, кераміці, лозоплетінню і виробам із соломки.

На факультеті працює «Школа юного художника», в якій навчаються учні сільських шкіл.

Факультет має добру базу для проведення пленерної практики студентів у живописному куточку Карпат — Ворохті.

Гордістю факультету є музей народного декоративно-прикладного мистецтва, де представлені майже всі зразки виробів народного мистецтва Прикарпаття. Всі роботи, які є в музеї, виготовлені руками викладачів і студентів факультету. Частина з них експонувалась на обласних, республіканських і Міжнародних виставках, де здобули високу оцінку спеціалістів. У музеї побувало багато учнів шкіл міста і області, а також зарубіжних гостей, що відіграло значну роль в профорієнтаційній роботі.

Далеко за межами області відомий камерний студентський самодіяльний хор (керівник Заслужений працівник культури України доцент Я.М.Крушельницький). За високу майстерність і досягнення в розвитку самодіяльної народної творчості хору присвоєне почесне звання «народний».

Факультет шукає нові форми і методи підготовки висококваліфікованих митців-педагогів і чекає нове поповнення талановитої молоді, яка на вищій щабель підніме українське національне мистецтво і стане активним його пропагандистом.

З любов'ю до професії педагога

Декан педагогічного факультету
Мирослав
Стельмахович.

Факультет об'єднує чотири кафедри: педагогіки і філології (зав. кафедрою доц. М.П.Трофанова), природознавства (зав. кафедрою доц. В.К.Сельський), дошкільної педагогіки і психології (зав. кафедрою доц. Н.В.Лисенко), музики (зав. кафедрою заслужений працівник культури України, доцент М.Ю.Сливоцький) та дендропарк ім. З.Ю.Павлика площею 10 га (науковий керівник доц. М.Ф.Паук),

де трудяться понад 70 працівників, серед них — два професори — доктор медичних наук Б.В.Грицук, академік М.Г.Стельмахович, 26 доцентів, кандидатів наук. Вони готують фахівців із різних спеціальностей. Зокрема на стаціонарі: 1) педагогіка і психологія (дошкільна); (термін навчання 4 роки); 2) педагоги з методики початкового навчання з додатковими спеціальностями (за вибором): музика; хореографія; образотворче мистецтво; фізична культура (термін навчання 5 років). Функціонують експериментальні студентські академгрупи з трирічним терміном навчання, які складаються із випускників-відмінників педагогічних училищ. Крім цього, в поточному році здійснюватиметься набір на нову спеціальність — психологія. Заочний відділ репрезентує спеціальності: 1) педагогіка і психологія дошкільна; 2) педагогіка і методика початкової освіти з терміном навчання 4/5 років. Факультет здійснив також перекваліфікацію учителів.

За час свого функціонування факультет підготував понад сім тисяч висококваліфікованих спеціалістів — учителів початкових класів, мистецьких дисциплін, вихователів дитсадків, які нині успішно працюють на різних посадах у школах, органах народної освіти, дошкільних дитячих закладах, ведуть науково-педагогічну роботу у вузах.

Нині на факультеті навчається понад 1,5 тисячі студентів, одержуючи всебічну професійну підготовку через вивчення різноманітних дисциплін, участь у різних видах педагогічних гуртків, у громадській діяльності. Життя студентів на факультеті цікаве і змістовне, пройняте глибоким народознавчим спрямуванням.

Університетський диво-сад

Завідувач
кафедри
природознавства
доцент
Володимир
Сельський.

Майбутні студенти педагогічного факультету матимуть змогу в процесі навчання ближче познайомитися із державним дендрологічним парком нашого університету. Його засновник — дослідник, генетик-селекціонер, професор Зіновій Павлик.

Цей природоохоронний об'єкт заснований у 1968 році на п'ятих гектарах низькоякісних ґрунтів, зараз займає площу 10 гектарів і став відомим не тільки в нашому місті, області, але й в Україні, за її межами.

Зіновій Юрійович Павлик більше 20 років присвятив становленню дендропарку, розвитку науково-дослідної роботи на його ділянках, організації тут навчально-виховного процесу. Вчений вивів ряд нових високоурожайних сортів лукопасовищних трав, лікарських культур. З них 14 — захищені авторськими свідоцтвами, районовані в окремих країнах і випробовуються на понад 300 сортодільницях різних природно-кліматичних зон.

Автор понад 130 наукових публікацій усвідомлював, що майбутнє в сільському господарстві за широким використанням генофонду місцевих традиційних народних сортів у селекційній практиці. Зібрані ним понад 500 видів цих рослин є золотим генофондом для селекції, вивчення, дослідження і випробування на колекційних і дослідних ділянках. У наш час колекція дендропарку унікальна, чи не найбільша на Україні. Вона є національним багатством та гордістю нашої зони.

Важливе місце в дендропарку посідає відділ ліарських рослин, які широко пропагувались дослідником ще в ті часи, коли медицина надавала перевагу хімічним препаратам. Зібрані тут понад 200 видів різних цілющих рослин знайшли захист у польовій «зеленій аптечці».

Науковцями дендропарку ведуться пошуки лікувальних засобів на основі лікарських трав. Зокрема, доцент М.Паук та професори Б.Грицуляк і Ф.Мамчур (медичний інститут) — розробили два рецепти чайних напоїв від шлункових хвороб, які пройшли медичну експертизу. «Орфей» і «Натхнення» — такі милозвучні назви у них — незабаром з'являться в аптеках.

У здоровому тілі — здоровий дух

Голова
спортивного
клубу
університету,
старший
викладач
кафедри
фізвиховання
Петро
Нестерук.

Кафедра фізичного виховання та спортивний клуб університету протягом багатьох років працюють над проблемою досягнень в розвитку фізичної культури і спорту, якісному проведеному заняття, пошуку нових форм оздоровлення студентів. Наші збірні команди дістали право брати участь у змаганнях різних рангів, у яких раніше мали право брати участь лише окремі майстри в складі збірних команд, що часто-густо формувалися не за спортивним принципом. Кафедра фізичного виховання в зв'язку з фінансовою кризою нашої молодшої держави переходить на нові форми отримання команд, шукаючи спонсорів, які люблять спорт і мають бажання прилучитися до благодійної справи. Наші профспілки, які раніше теж значною мірою фінансували спортивну галузь, нині ледь-ледь фінансують себе. Наші спортивні бази, які тепер мають більше навантаження, орендуються нашими колективами для підтримки наших

спортсменів і збірних команд.

Сьогодні у нашому вузі навчається близько десяти діючих майстрів спорту, 30 кандидатів у майстри, велика група студентів є спортсменами-розрядниками.

Гордістю університету є студент педагогічного факультету Сергій Осович (майстер спорту з легкої атлетики, чемпіон Європи серед юніорів), Михайло Гутак (фізико-математичний факультет, майстер спорту з спортивного орієнтування, член збірної команди України), Василь Куумида (бронзовий призер чемпіонату України серед молоді в спортивній ходьбі на 50 км), Валерія Андрусишин (член збірної молодіжної команди України з боротьби дзюдо). Збірні команди університету з волейболу, легкої атлетики, лижних гонок, боротьби самбо — чемпіони крайової ради профспілок «Україна» і міста Івано-Франківська. При університеті працюють секції спортивного вдосконалення, які підвищують свою спортивну майстерність близько 500 студентів з таких видів спорту: футболу, волейболу, баскетболу, гандболу, настільного тенісу, легкої атлетики, лижних гонок, боротьби самбо, плавання, туризму.

У вузі щорічно проводиться спартакіада серед збірних команд факультетів і спартакіада студентів-першокурсників, де боротьба, за призові місця в основному ведеться серед студентів фізико-математичного, педагогічного і філологічного факультетів.

На кафедрі фізвиховання працюють досвідчені педагоги — майстри своєї справи В.Яценюк, М.Ступар, Б.Курило, які цікаво проводять навчальні, навчально-тренувальні заняття і в минулому прославили студентський спорт не тільки в нашому колективі, а й за межами університету.

Торік введено нову спеціальність при педагогічному факультеті «Педагогіка і методика початкового навчання та фізична культура», яка дає можливість майбутнім педагогам набути додаткову спеціальність вчителя фізичної культури.

Вступайте у студентську профспілку!

Голова студентського профкому Петро Хмельовський.

Наша вузівська профспілкова організація є наймасовішим об'єднанням студентів. Наприкінці минулого року відбулася перереєстрація членів спілки і одночасно вступ у новостворену профспілку працівників освіти і науки України. Хоча сказати, що 98 відсотків студентів побажали продовжити членство у професійних спілках.

Студентський профком захищає студентство з усіх питань. нас цікавлять навчання і дозвілля, спорт і оздоровлення, харчування і житлово-побутові умови. Наші активісти беруть участь у розподілі

житлових площ серед студентів. Близько 85 відсотків забезпечені місцями у гуртожитках.

Торік ми отримали новий комфортабельний будинок на 640 місць, що дещо поліпшило житлову проблему.

Багато уваги профком приділяє спортивно-оздоровчій роботі. Найближчим часом вступить до ладу медико-оздоровча частина в гуртожитку №4, де будуть об'єднані зусилля профілакторія-санаторія «Здоров'я» і медпунктів університету, планується створити нові медичні лабораторії.

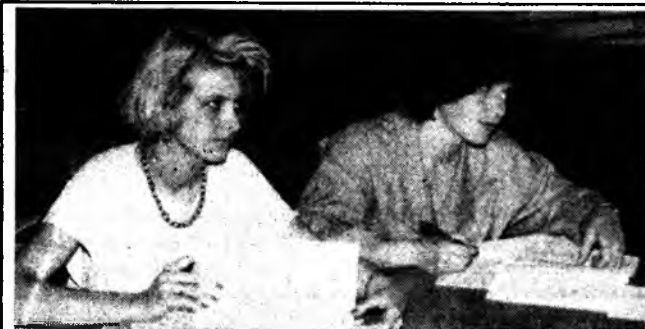
Торік близько 400 юнаків і дівчат через свою профспілку оздоровилися у санаторно-курортних закладах і будинках відпочинку. У профкомі практикується реалізація оздоровчих путівок власними силами. Більшість путівок на відпочинок у санаторно-оздоровчі заклади Одеси, Миколаєва, Севастополя будуть придбані самостійно.

Близько 1700 студентів поліпшили своє здоров'я у місцевому профілакторії-санаторії «Здоров'я», де головним лікарем П.О.Ласійчук.

А ще допомагаємо кафедрі фізичного виховання та спортивному клубу університету у проведенні спортивних заходів. Традиційними стали спартакиади між факультетами з різних видів спорту, першість футболу на призи студентського профкому тощо.

Робимо багато і для організації відпочинку і дозвілля. Пам'ятним для всіх залишився День студента, який ми провели спільно зі Студентським братством. Профком взяв активну участь в організації і проведенні обласного конкурсу команд веселих і кмітливих, а також студентського фестивалю «У колі друзів».

Друзі, вступайте в студентську профспілку і ви матимете гарантію соціального і правового захисту у нашому вузі.

Твій оздоровчий «факультет»

Головний лікар санаторію-профілакторію Петро Ласійчук.

Санаторій-профілакторій «Здоров'я» при педінституті (нині Прикарпатський університет) відкрився у 1974 році. Він розташований на території університетського містечка по вулиці Шевченка 49-А у гуртожитку №4 і займає цокольне приміщення й частину 1-го та 3-й поверх.

Університетська оздоровниця — це лікувально-профілактичний заклад, який обслуговує студентів та працівників нашого вузу й інституту нафти і газу. Тут працює понад 40 чоловік, половина з них — медпрацівники. Обладнання якісне і надійне, що дає можливість оздоровити щорічно дві тисячі чоловік. При санаторію-профілакторію функціонують фізіо-терапевтичне і бальнеологічне відділення, стоматологічний, маніпуляційно-процедурний кабінети та інші.

Працюємо за безперервним графіком роботи, з розрахунку 14 змін щорічно. За одну зміну оздоровлюється 150 чоловік. У першу чергу до нас направляються диспансерні хворі, діти-сироти, півсироти і ті, хто часто і довго хворіє.

Путівки видаються профкома вузів при наявності у студента санаторно-курортної карти. Оплата за путівку терміном на 24 календарні дні складає 10 відсотків її повної вартості. 20 відсотків путівок профком видає безкоштовно. Путівки в санаторій-профілакторій видаються трьох видів:

з житлом, харчуванням і лікуванням;

з харчуванням і лікуванням без надання житла;

тільки з лікуванням. Останні путівки для студентів безплатні.

Пацієнти нашого закладу мають змогу отримати висококваліфіковану медичну консультацію кращими вченими медичного інституту і спеціалістами клінік.

Педагогічні Розробки. Універсальні Технології

Розділ веде завідуючий кафедрою інформатики та математичного аналізу
кандидат фізико-математичних наук, доцент Б.В.Василишин

Номер вісника та газети «Alma Mater» зверстано на EOM IBM PC/286; 386 за допомогою програми «Aldus Page Maker 4.0». Тексти набрано студентами фізико-математичного факультету (керівник інженер-програміст Віталій Ріпа).

Идуть заняття в лабораторії ЕОМ.
Інженер-програміст Віталій Ріпа дає пояснення
студентові 3-го курсу Романові Латику.
Фото Івана Фуштей.

ДОСЛІДУЮТЬ СТУДЕНТИ

Комп'ютери — в школах і вузі

Відбулася звітно-наукова конференція студентів університету. Цікаво і змістовно проходило обговорення науково-дослідних робіт молодих пошуковців у підсекції "Нові інформаційні технології у навчальному процесі вузу та шкіл". Заслухано 12 доповідей студентів 2-5 курсів. Усі вони заслуговують уваги і теплих слів. Хочу відзначити дві роботи, що посіли І-ІІ місця, зокрема, студента 3-го курсу фізико-математичного факультету Володимира Сороки "Імітація роботи ПК на IBM — сумісних комп'ютерах", Володимира Куця і Романа Латика "Машинне моделювання дефектів в тонких плівках".

Розповідаючи про свою роботу, Володимир Сорока наголосив, що використання комп'ютерів для вивчення ПК дозволяє моделювати всі етапи обробки інформації, полегшує вивчення студентами ПК, його команд, режимів роботи. Наявність контролю дозволяє перевірити рівень знань студентів з цієї

теми.

Виступ Романа Латика зводився до того, що за допомогою ЕОМ можна змоделювати складні фізичні процеси, які потребують значних розрахунків. На допомогу приходять уже отримані результати, які майже збігаються з експериментальними. Змінюючи початкові умови, можна прогнозувати ще не отримані дані. Обидві роботи переможців виконано під керівництвом інженера-програміста Віталія Ріпи.

Хочу поздоровити всіх дослідників з успіхами, бо одержані результати, якщо вони навіть не відмічені призовими місцями, все ж результати, сходинка до нового, що прагне вдосконалення. То ж побажаймо нашим молодим дослідникам творчих дерзаних.

Олег Козич.

Студент 4-го курсу фізико-математичного факультету.

ШКОЛА — ВУЗ

Любомир Солом'яний: "УДОСКОНАЛЮЮ ЗНАННЯ, НАБУТІ НА ФАКУЛЬТЕТІ"

Івано-Франківська міська середня школа № 17 є для мене рідною, бо тут пройшли м'ї учнівські роки. Ще коли я навчалась в 11 класі, вчителька інформатики та обчислювальної техніки Надія Степанівна Прокопів запропонувала мені вести урок з цієї дисципліни, адже вона знала про моє захоплення програмуванням та про певні знання, які я одержав, відвідуючи технічний гурток у міському будинку культури "Карпати". Досвід і вміння, набуті під керівництвом інженерів-програмістів Володимира Костецького, Богдана Сенчишина, Богдана Коляндрука, очевидно, влаштував мою вчительку, і, напевно, тому вона запропонувала мені вести цю справу.

Мені подобається спілкування, робота з дітьми. Вона мене так захопила, що навіть ставши студентом університету я не покинув її. Керуючи гуртком, я постійно вдосконалюю знання, набуті в університеті.

У школі змонтовано комп'ютерний клас КУВТ-86 на базі центральної ЕОМ ДВК-3 і учнівських ЕОМ "Електроніка БК-00010". У гуртку займаються учні 6 та 8 класів, які залюбки засвоюють елементи програмування. Навчання моїм вихованцям дається нелегко, хоча є здібні: ерудовані хлопчики та дівчатка.

(Закінчення на 14 стор.)

АДА — мова програмування для задач обчислювального характеру системного програмування, систем розділення часу, паралельної обробки, названої на честь першої в світі програмістки Ади Левлейс. Розроблена 1975 року з ініціативи міністерства оборони США. Широко застосовується в космічній техніці, військово-ракетному арсеналі. А хто вона — Ада Лавлейс?

"Вона була чудова, і її геній (а природа обдарувала її геніальністю) був не поетичний, а метафізичний і математичний, її розум знаходиться в поетичному русі, який з'єднується з великою необхідністю..."

Олбані Фонбланк.

Августа Ада Лавлейс народилася 10 грудня 1815 року. Вона була єдиною донькою оселі і серця Джорджа Байрона. Сімейне життя великого поета склалося невдало. Він одружився з Аннабелою Мілбенк, але незадовго подружжя розлучилося. Батько бачив свою дочку останній раз, коли їй був місяць від народження.

Ада дістала прекрасне виховання. Важливе місце в ньому зайняло вивчення математики (під впливом матері). Заняття Ади підтримують друзі її сім'ї. Професор де Морган високо оцінив здібності своєї учениці і передбачав її блискуче майбутнє як математика. Ада також грала на кількох музичних інструментах, володіла іноземними мовами.

До 1834 року відноситься знайомство Ади Лавлейс з різницевою машинкою Беббіджа.

Вона відвідує публічні лекції де Ларднера про машини.

Сімейне життя склалося більш щасливо, ніж в її батьків. У липні 1835 року вийшла заміж за Уільяма Кінга, який став першим графом Лавлейсом. Подружжя Лавлейс вело світський спосіб життя. Ада діставала задоволення від інтелектуального спілкування і тому шукала

Уявлення Лавлейс щодо принципових можливостей аналітичної машини повністю обгрунтовані, і Лавлейс висловила ряд ідей, які дістали широке використання тільки в наш час, основний результат її роботи — створення основ програмування та універсальних обчислювальних машин.

27 грудня 1852 року Ада Лавлейс померла не доживши декілька днів до 37 років. Згідно заповіту її поховано в сімейному склепі Байронів в К'юстері. У наш час в пам'ять про неї названа мова АДА, яка розроблена у 1880 році найвизначнішими спеціалістами по програмуванню — одна з найбільш універсальних алгоритмічних мов.

Скромні за назвою "Примітки перекладача" більш ніж у двічі перевищують тексти перекладеної статті. Всього вісім приміток, котрі присвячені в основному трьом питанням які взаємопов'язані: уточнення і пояснення для читачів деяких принципів і особливостей роботи аналітичної машини, аналіз теоретичних і практичних можливостей її програмування розв'язування задач на цій машині.

Винахід Цузо електро-механічної програмно-керованої універсальної обчислювальної машини (У-3), що у 1941 році став матеріальним втіленням задумів ідей Беббіджа та Ади Лавлейс.

Стефан Цвейг, пишучи про "зоряні години людства", оцінив наукові роботи цієї жінки так: "Коментарі перекладача леді Августи Ади Лавлейс назавжди залишили її ім'я в історії кібернетики і обчислювальної техніки".

Публікацію підготувала доцент кафедри інформатики і математичного аналізу Любов Возняк.

У СВІТІ ТЕРМІНІВ

АДА — ІМ'Я І МОВА

Студенти групи М-11 фізико-математичного факультету Ірина Додончук, Ірина Логазя та Олена Попова цікавляться походженням терміна "АДА": що "приховано" за цими літерами!

знайомства з відомими людьми.

У жовтні 1842 року була опублікована стаття Менабреа, і Ада зайнялася її перекладом. План і структуру до цієї статті Ада і Беббідж розробляли разом. Центральним моментом роботи Лавлейс було складання програми обчислення чисел Бернуллі, яка була варта окремої статті або брошури. Наприкінці серпня 1843 року переклад статті Менабреа з примітками

Чималий інтерес для історії науки є питання наскільки точно і вдало Лавлейс реалізувала свою ідею — скласти програму для обчислювальних машин розв'язування порівняно важкої задачі.

"УДОСКОНАЛЮЮ ЗНАННЯ, НАБУТІ НА ФАКУЛЬТЕТІ"

(Початок на 13 стор.)

Такі як Андрій Перев'язко, Ігор Кушнір, Наталя Лукинська... Цього року мені довірили викладати уроки в 11 класах. Проводжу заняття з практичного курсу інформатики. Довір'я, яке виявлено мені адміністрацією школи в особі завуча Наталії Йосипівни Романишин та директора Михайла Дмитровича Типчука, зобов'язує мене постійно поповнювати удосконалювати свої знання.

Цього року школа зав'язала дружні стосунки з школою Святого Мартіна з канадського міста Едмонтон. Результатом цих контактів є презентований канадськими друзями комп'ютер "Apple Makintosh LCD" та комплект дитячих біблії. На основі комп'ютера плануємо створити базу даних на всіх учнів школи. Це замінить купи паперів і витрачені години непотрібної роботи. У нас багато невирішених проблем: нестача деталей, кошти ускладнює навчальний процес. Хочу надіятись, що ми якось переживемо тимчасові труднощі, і в недалекому майбутньому діти працюватимуть із складною вітчизняною й іноземною обчислювальною технікою.

Любомир Соломаний.

Студент 2-го курсу фізико-математичного факультету.

Програмісти сміються

- ❑ Семеро одного дисплея не чекають.
- ❑ Перфокарті — місце (із інструкції оператора).
- ❑ Кожному програмісту ЕОМ видає те, що він заслуговує (із практики).
- ❑ Що у студента на думці, те в програміста на язичі.
- ❑ Краще з хорошим програмістом мітку загубити, аніж з поганим знайти.
- ❑ Хороша мотузка довга, а програма - коротка.
- ❑ Програму циклом не зіпсуєш.
- ❑ Краще мікрокалькулятор в руках, ніж персональний комп'ютер в мріях.
- ❑ Хто як програмує, так і їсть.
- ❑ Маленький алгоритм краще великого неробства.

Зібрав студент 3-го курсу фізико-математичного факультету Роман Латик.

Прикарпатський університет

Вулиця Шевченка

Вулиця, яка названа в честь великого українського сина, славетного Кобзаря Тараса Григоровича Шевченка — одна з найдавніших, найкрасивіших і найфешенебельніших вулиць Івано-Франківська. Тут можна побачити будинки, споруджені у минулому столітті, і найсучасніші, наприклад, будинок № 41, кожна квартира якого — двоповерхова. У квітні 1970 року авторському колективу у складі Б.В.Мартина, А.О.Ковальчук, Є.Є.Чайки і Т.І.Василяшка були вручені дипломи другого ступеня республіканського конкурсу на кращу збудовану споруду.

Особливо гамірна і весела вулиця вранці. У супроводі батьків дрібчуть малюки до чотирьох дитсадків, поспішають на заняття студенти найстарішого на Прикарпатті педагогічного вузу — нині університету імені В.Стефаніка (так названий у ювілейному 1971 році), а раніше — учні двох українських гімназій — жіночої і чоловічої та духовної семінарії. Отже, розкриємо історію вулиці Шевченка, що виникла у XVIII столітті, як дорога, що вела до Діброви, тобто до дубового лісу (тепер парк імені Т.Шевченка), де власники колишнього Станіслава Потоцькі запрошували своїх гостей на полювання. Вони приймали їх у будинку, що зберігся до нашого часу. Оскільки ця дорога була висаджена липами, то її пізніше було названо вулицею Липовою. Після вбивства у 1934 році міністра внутрішніх справ Б.Перацького уряд Польщі прийняв постанову — назвати її іменем цього ката українського народу, організатора страшної так званої пацифікації на Західній Україні. Це було зроблено не випадково і щоб якнайдошкульніше вдарити по українцях. Адже вулиця Липова була найбільш українською у воєводському центрі. Тут знаходився палац греко-католицького єпископа і консисторія, духовна семінарія і дві українські гімназії. Але ця назва не прийнялася. Після сумнозвісних вересневих подій 1939 року їй була повернута стара назва, а після закінчення другої світової війни "вірні сталінці" назвали її вулицею Й.Сталіна, щоб у 1956 році після опублікування відомої постанови про культ особи її було названо вулицею Т.Шевченка. А тепер розглянемо історію окремих її будинків.

1. Прикарпатський університет імені В.Стефаніка

1 вересня 1992 року Указом Президента України Івано-Франківський державний педагогічний інститут імені В.Стефаніка утворено у Прикарпатський університет імені В.Стефаніка (присвоєння імені письменника було додатково підтверджено Указом Президента України у березні 1993 року), урочиста презентація якого за участю Л.М.Кравчука відбулася 6 січня 1993 року. Розкриємо деякі сторінки його славного літопису.

Напередодні другої світової війни розпочалося навчання у торговій школі (тепер центральна частина університету), що тоді вважалася найбільш сучасною такого призначення спорудою. 1 березня 1940 року почалося навчання у новозаснованому вчительському інституті. Цього дня на урочистому відкритті першого вузу на Прикарпатті виступив професор гімназії В.Пашницький, але у своїй промові навіть не згадав імені страшного Й.Сталіна, не

подякував "мудрій" партії за "підкування" про нібито нещасний недавно український народ у Галичині. Здається, це і стало причиною арешту В.Пашницького і його загибелі у казематах НКВС.

У 1950 році Станіславський вчительський інститут було реорганізовано у педагогічний, у 1955 році до нього було приєднано Коломийський вчительський інститут, а у січні 1971 року присвоєно ім'я видатного українського письменника В.Стефаніка, про що нагадує меморіальна дошка, встановлена у 1984 році. У 1966 році до колишнього будинку торговельної школи були добудовані нові навчальні корпуси (від вулиці Шевченка. Вони вирости на місці будинку, в якому у 1940-1941 рр. знаходилася студентська їдальня і гуртожиток, а післявоєнний період — спортзал і навчальні аудиторії музпеду), а від вулиці Пушкіна — спортзал, актовий зал і бібліотека, а на другому поверсі — читальний зал і бібліографія. У 1988 році споруджено 8-поверховий навчально-лабораторний корпус, нове приміщення бібліотеки та репрезентабельний актовий зал. Таким чином інститут розмістився між двома вулицями — Шевченка і Пушкіна, набравши форми літери "Н".

За роки свого існування педінститут імені В.Стефаніка став не тільки

Бібліотечка "Alma mater"

Володимир Полек,
кандидат філологічних наук

**Місто,
в якому ти вчишся**

Вулицями і майданами Івано-Франківська

м. Івано-Франківськ '93

Твоя бібліотечка

кого драматурга. Здається, О.Гранах загинув у Станіславському гетто. А.Г.Сафрін поставив на сцені Студії імені Гольдфадена "Суддів" С.Виспянського, дія яких відбувається у Білих Ославах теперішнього Надвірнянського району. У 1939-1941 рр. Г.Сафрін працював в обласному управлінні культури, а у 1945 році виїхав до Польщі.

З іменем Г.Сафріна пов'язаний і будинок № 32, в якому до 1939 року знаходилася школа повшежна імені А.Чацького, в якій і навчався польський письменник і театральний діяч Г.Сафрін, а у післявоєнні роки — один із корпусів педагогічного інституту. У 1966-1987 рр. тут містився художньо-графічний факультет — другий на Україні (після Одеського педінституту). Його організатором є відомий художник, мистецтвознавець, професор (з 1992 р.) Михайло Фіголь.

4. Українська гімназія

Будинок № 44 тісно пов'язаний із історією першої української гімназії у нашому місті. Його побудувала відома будівельна фірма Серафіні, а химерні фігури, що підтримують балкон другого поверху, створив відомий український скульптор Михайло Бринський (1883-1957), родом із села Долина Тлумачького району. Будинок спочатку призначався під житло, але у зв'язку із відкриттям гімназії став навчальним закладом. Щоб зрозуміти, як це сталося, нагадаємо історію нашої гімназії. Тривалою була боротьба за відкриття української гімназії в українському місті Станіславі. Австрійська влада і польська шляхта робили все, щоб перешкодити її появі, пояснюючи свою відмову тим, що, мовляв, для цього необхідна постанова сейму і кошти. Для порівняння нагадаємо, що простим адміністративним розпорядженням тільки у 1903-1904 навчальному році в Галичині було відкрито ... сім польських гімназій!

З 1 липня 1905 року австрійський цісар дозволив відкрити українську гімназію, але для неї не знайшлося... приміщення! Як це нагадує теперішню ситуацію з українською гімназією, коли певна частина колективу СШ № 2 протестує проти передання її приміщення під гімназію, а в той же час спокійно відкривається російська гімназія в українському Івано-Франківську. О tempora! О mores! (О часи! О звичаї!). Врешті, 4 жовтня 1905 року вона була відкрита у тимчасовому приміщенні по вулиці Собеського, 30 (тепер Січових стрільців). Тут розпочало навчання 140 гімназистів. Через три роки, у 1908 році, українська гімназія перейшла у нове приміщення (тепер вулиця Шевченка, 44), але орендну умову було підписано тільки на шість років. Все змінила перша світова війна та окупація Польщею Західної України. Оскільки власник будинку Розенштрайх виїхав до Австрії, будинок став державною власністю, а, отже, і постійним приміщенням гімназії. Вона проіснувала до вересня 1939 року, коли почала функціонувати СШ № 3.

За 34 роки свого існування у гімназії працювали і навчалися люди, які внесли значний вклад у політично-громадське і культурне життя українського народу. У 1906-1914 рр. викладачем латинської мови працював

д-р Іван Дем'янчук (1880-?), родом з Надвірної, одночасно займаючись науковою роботою. Свої наукові праці друкував українською, німецькою і польською мовами. У 1921-1926 рр. вчителем малювання працював художник Осип Сорохтей (1890-1941), а з 1936 р. — згаданий В.Пашницький, син шевця із Вовчинця. У 1939 році був організатором обласної бібліотеки ім.І.Франка (вулиця Пушкіна, № 1), а з 1 березня 1940 р. — викладач вчительського інституту. 22 червня 1941 року енкаведисти без будь-яких підстав заарештували його, а через три дні розстріляли у підвалах НКВС на вулиці Франка (тепер тут знаходиться СШ № 5). Його було поховано на цвинтарі по вулиці Радянській у спільній могилі жертв сталінського терору, але у 1944 році більшовицькі опричники розкидали могилу, щоб таким чином затерти сліди своєї злочинної діяльності. У 1922-1924 рр. у гімназії вчителював підручний УГА, доктор філософії Віденського університету (1921) Василь Рибчин (1892, Братишів-1970, Австралія), автор праць "Соціопсихічна динаміка українського козацтва" (1945), "Геопсихічні реакції та їх вплив на формування вдачі українця" (1966) і роману "Розпорошені сили" (у рукописі). У 1920-1939 рр. вчителював, а потім працював директором сотник УГА Осип Левицький (1886, Вербіж.-1973, США), автор праці "Галицька армія на Великій Україні" (1921).

Варто також нагадати хоча б про деяких учнів гімназії, які по-різному внесли свій вклад в історію і культуру українського народу. Як засвідчує меморіальна дошка на стіні гімназії (вона відкрита у вересні 1987 р.), у ній навчався К.Саврич (Максимович), родом із с.Кукільники, один із організаторів КПСГ (1919) і його органу "Наша правда" (1921) та Закордонного комітету КПСГ (1920), секретар посольства УСРР у Варшаві. За цю широку діяльність на користь чужої держави -Рядянського Союзу К.Саврич (Максимович) був відповідно "винагороджений" — арештом у 1933 р. і розстрілом як "ворог народу" та агент міжнародного імперіалізму!

У 1923 році українську гімназію закінчив уродженець Микуличина Микола Дубовицький (1903-?), який продовжив навчання у Гірничій академії у Кракові, де після 1929 року працював на кафедрі металургії і термічної обробки, став членом Наукового товариства імені Шевченка. У 1919-1927 рр. навчався коломиїчанин А.Кос, пізніше відомий композитор А.Кос-Анатольський. Із "УІІІ звіту державної гімназії з руською мовою викладовою в Станіславі за шкільний рік 1926-27 (Станіславів, 1927) дізнаємося, що він на засіданнях наукового гуртка гімназистів прочитав дві доповіді з питань античної літератури — "Постаті долі, злиднів, деяких недуг та днів тижня" і "Атена (Афіна.-В.П.) в поезії й штуці", а 2 червня 1927 року від імені абітурієнтів подякував викладачам гімназії за знання і виховання. У 1920 році закінчив гімназію уродженець Станіслава (народився недалеко від семінарії) Василь Величковський (1903-1973), єпископ катакомбної УГКЦ (1959 р.-номінація, 1963 р.-висвячення), з 1972 р.-ті архієпископ. За свою душпастирську діяльність був заарештований, відбував ув'язнення у тюрмі суворого режиму на Донбасі.

Після вересня 1939 р. українську гімназію було закрито, натомість відкрито СШ № 3 радянської шкільної системи. Щоб якимось вирівняти дві програми, всіх учнів гімназії було переведено на рік нижче, тобто учень 6 класу гімназії тепер ставав учнем 5 класу середньої школи. Протягом 1939-1941 рр. тут учителем російської мови і літератури працював Тарас Франко (1889-1971), син Каменяря. Після війни школу було закрито, а щоб не нагадувала про цей осередок нібито "націоналізму і мрякобісся" стала житловим будинком!

5. Інші історичні об'єкти

На будинку № 82 таблиця стверджує, що тут знаходиться професійно-технічне училище № 2. У міжвоєнний час тут була українсько-жіноча гімназія "Просвіти", в якій у 1923-1927 рр. навчалася Дарія Макогон (1907-1982), яка стала відомою письменницею під псевдонімом Ірина Вільде.

У будинку № 95, як про це засвідчує меморіальна дошка роботи скульптора В.Лендєла та архітектора М.Греська (її урочисто було відкрито 26 серпня 1990 р.), у 1939-1945 рр. проживав Тарас Франко із дружиною і донькою Зіновією (1925-1991), пізніше відома як мовознавець і дисидент. Тоді вона навчалася у СШ № 6. У цьому ж будинку вже кілька років знаходиться обласна організація Співки письменників України, яку з травня 1990 р. очолює поет Ярослав Дорошенко. А будинок № 79

Твоя бібліотечка

цікавий як архітектурна пам'ятка, як зразок найсучаснішого житлового приміщення. Напередодні другої світової війни його спорудив власник шкіряного заводу Маргошес, який, здається, загинув у 1941 році у гетто. У післявоєнний час будинок служив місцем проведення урочистих прийомів, бо стіни другого поверху так сконструйовані, що розсуваються, утворюючи один великий бенкетний зал. Тепер тут розташований Центр дитячої творчості.

6. Будинок уряду ЗУНР

І, врешті, будинок № 1, колишній готель "Австрія" (у 1919 р. — "Одеса", пізніше до 1939 р. — "Варшава"), в якому з кінця 1918 року знаходився уряд ЗУНР. 2-3 січня 1919 року у залі кінотеатру "Австрія" (тепер зал Будинку культури № 1) проходило засідання Української Національної Ради ЗУНР, яке прийняло історичне рішення про Злуку із УНР. 3 січня 1919 р. увечері відбувся з цієї нагоди військовий парад, який приймали, стоячи на балконі, президент Євген Петрушевич, секретар військових справ Дмитро Вітовський і, здається, Євген Коновалець, пізніше Провідник ОУН, а серед учасників параду був Левко Лепкий, брат Богдана Лепкого, композитор. 21 січня 1990 р. від цього історичного будинку і до Києва був проведений живий ланцюг — символ Злуки 1919 р., а художньо-меморіальна дошка засвідчує і закарбовує факт Злуки, коли ЗУНР і УНР об'єдналися в "одну суверенну Народну Республіку".

З травня 1940 і майже до кінця 1979 р. тут знаходилася обласна філармонія, а при ній — Гуцульський ансамбль пісні і танцю. Одним із перших його організаторів були композитор Я.Барнич і диригент Д.Котко, а у післявоєнний період — М.Гринишин. Пізніше філармонію було перенесено на площу А.Міцкевича у приміщення театру ім.І.Франка, що перейшов у нове приміщення на вулиці Незалежності. Пізніше у примі-

щенні філармонії розмістився міський будинок культури № 1, а з недавнього часу — Народний Дім, що став центром національно-культурного відродження України. У приміщенні теперішнього гастроному до 1939 р. знаходилася крамниця "Священної помочі" УГКЦ, де можна було придбати речі релігійного вжитку. А на другому і третьому поверхах проживали відомі українські лікарі і громадсько-культурні діячі Кость Вревідка (1891, с.Зелена Надвірнянського району.-1944, Станіслав) та Ярослав Грушкевич (1873-1964). Перший з них на знак солідарності із своєю дружиною-жидівкою, добровільно пішов у гетто, де вони і загинули.

У наступному будинку (тепер один із цехів трикотажної фабрики) до 1939 року знаходилася приватна друкарня Л.Данкевича, яка, зокрема, видала "Три поемати" Т.Шевченка у польських перекладах Е.Виломвського.

А на будинку протилежного боку вулиці Шевченка можна побачити бронзову меморіальну дошку. Її виконала художниця С.О.Топоркова і відкрита у березні 1989 року до 175-річчя від дня народження Великого Кобзаря.

У різний час на вулиці Липовій-Шевченка проживали українські письменники. У 1890-1896 рр. по вулиці Липовій, 78 проживав і працював письменник і видавець Василь Лукич (псевдонім В.Левицького). Як редактор "Зорі", він намагався розширити коло авторів журналу за рахунок письменників з Наддніпрянської України. На його адресу надходили твори Лесі Українки, її матері Олени Пчілки, А.Кримського, І.Карпенка-Карого тощо. Про це так писав І.Франко:

По Липовій по вулиці
Іде панок, аж кулиться,
Несе пачок зо сорок
Нав'язаних до торок.

Іде, потом обливаєсь,
А так втішно усміхаєсь

.....
Все письменство я двигаю,
Драми, казки, поемки,
Віршів три оберемки.

Уточнити адресу Василя Лукича не можна — пожежа 28 вересня 1868 року знищила майже всі будинки по вулиці Липовій, а нові одержали нову нумерацію. А тепер на вулиці Шевченка проживають письменники Богдан Бойко, Павло Добрянський, Григорій Кирилюк, Степан Пушик і Галина Турелик.

*Фотоілюстрації члена Спілки фотохудожників України
Євгена Гордиці.*

ЦУГАМИСТЕР

№ 4 (8)
квітень '93

ПОДОРОЖІ, ЗУСТРІЧІ

Завітайте до «Мрії»

Одного дощового дня мені вдалося вирватися з виру повсякденних турбот, і вирішила поблукати містом. Моє блукання привело до казкового будиночка, який сховався серед житлових велетнів. Може загадковість будиночку, а може дощ, що кожної хвилини все сильнішав, змусили мене перебороти миттєвий страх і переступити поріг, як з'ясувалося пізніше, приміщення обласного державного центру екскурсій та туризму учнівської молоді "Мрія".

У приміщенні дитячої туристичної бази було шумно, але весело. Завідуючий екскурсійним відділом п. Петро Голодюк виглядав у цей момент заклопотано, та на устах в нього була усмішка, адже діти — це для нього вітх. Ось і зараз готує своїх гостей в дорогу, а гості — школярі Новотаврійської середньої школи Запорізької області, які виявили бажання відвідати Івано-Франківськ. Скільки до них було попередників, скільки буде після них послідовників знає один час та пан Петро, який життя свого без цієї роботи не мислить.

У мене зародилося бажання поспілкуватися з паном Петром.

— Скажіть, чому для подорожі вибрали саме наше місто?

Віталій Головачук: — А хто б відмовився побувати у місті, в якому бував славетний син українського народу Іван Франко?

— Що вам найбільше запам'яталося з екскурсії?

Яна Жукова: — Велику радість принесло мені спілкування з івано-франківцями, бо саме

вони дали змогу відчути той український дух, який повинен бути в кожній українській родині.

Людмила Головач: — А мені запам'яталося екскурсія в літературний музей, де я мали змогу почути цікаву і змістовну розповідь про письменника і громадського діяча Богдана Лепкого.

Сергій Колічай: — Карпати, Яремча, водоспад... — краса вашого краю ніколи не може стертися з пам'яті.

— Чи задоволені ви роботою працівників туристичної бази?

Олена Кривошук: — Незважаючи на кризову ситуацію, на різні непередбачені перешкоди, люди, які були з нами цих п'ять днів, зуміли із сірих буднів зробити справжнє свято. Ми зичимо їм здоров'я і ніколи не здаватися, адже ця робота необхідна нам — їхнім дітям.

А на моє запитання чи мають вони бажання ще раз завітати до нас у гості, всі хором відповіли "так!".

А й справді, хто відмовиться від хорошого настроя, нових знайомств, високої культури обслуговування та ще, як на наш час, доступних цін. А туристський центр "Мрія" надає такі можливості всім бажачим, а їх, як переконалась, вистачає.

... У казковому будиночку було затишно, тепло і мені не хотілося покидати його.

Наталія Лецишин.
Наш кор.

Фотокомпозиція Івана Фуштей та Павлика Валька.

НАШІ СВЯТА

На Великдень сонце милується...

Віка Сакуліч.

Учениця 5-А класу СШ №21.

«За тиждень Великдень, уже недалечко червоне яєчко!» — обіцяла мені бабуся у вербну неділю, жартома шмагаючи на здоров'я, на щастя свяченою вербою.

І от у п'ятницю пекла бабуся хліб-паску, а відтак я фарбувала яйця, розписувала писанки, приспівуючи:

Котилася писаночка
з гори на долину,
Прикотилась простісінько
до нас на гостину.
А за нею йде Великдень,
несе білу паску.

Розсипає між діточок
радощі і паску.

А суботнього вечора бабуся збирала у рушник те, що мало освячуватись у церкві. Сюди складала всі святкові наїдки: паску, крашанки, ковбаси, хрін, м'ясо, сало і казала так: "Ніч перед Пасхою, як і перед Різдом, особливо чарівний час. Цієї ночі цілющої сили набуває вода, виліковуючи безнадійно хворих; найостойнішим людям відкриваються небеса, і вони бачать там Матір Божу. Однак в цей час, особливо розгублюється нечиста сила — відьми збираються до церкви на всеночну, але виявити їх може тільки та людина, яка від масляної носить зашитий під пахвою сир і на перше вітання священника "Христос воскрес!" скаже: "А в мене сир єсть!". Усі відьми тоді

кинуться до сміливця, а присутні в церкві побачать одягнуті на їхні голови дійниці".

Я слухала бабусяю затамувавши подих, а вона продовжувала далі: "На Великдень сонечко грає, красується. Великдень — це його свято. Цього дня наше світло міниться різними кольорами, "купається так, як вода бризкає сонячні зайчики". Три дні Великодня радіє все в небесах і на землі суще. В ці дні відкривається небо, і якщо у людини чисті помисли, наміри, то Бог неодмінно почує їх і допоможе здійснитися. Так казали, внучко, наші предки. Згадаймо про це хоча б на Великдень. І хай торжествує над світом заповіт, який залишив людству воскреслий Христос, — "возлюблю ближнього".

Христос воскрес! Воістину воскрес!

Як живеш, школо?

З НОВОГО НАВЧАЛЬНОГО — ШКОЛА-ЛІЦЕЙ

На Вченій раді університету йшлося про реорганізацію середньої школи-лабораторії №23 в школу-ліцей Прикарпатського університету.

З огляду на творчий пошук педагогічного колективу за чотири роки існування навчального закладу затверджено положення про експериментальну школу-ліцей №23. Як повідомила завуч школи п.Тетяна Перемізова: "1-го вересня учні підуть у нову школу — ми докладемо до цього всі зусилля".

ПОВЕРНЕННЯ ПИСАНКИ

На базі школи пройшов семінар "Повернення писанки у сучасну оселю". Ініціатор його проведення — вчителька російської мови і літератури народів світу, керівник гуртка писанкарства при обласному державному центрі науково-технічної творчості учнівської молоді п.Ольга Іроденко. Педагогічний колектив дбає про естетичне виховання учнів, заохочує їх до класичних творів, зокрема, музичних. Так, на обласному семінарі вчителів музики учні спеціалізованих музичних класів виконали оперу "Коза-дереза" Миколи Лисенка.

У ТЕАТРІ З БАТЬКАМИ

Дуже цікаво, своєрідно вирішує проблему зв'язків батьків і вчителів дирекція СШ №23. Так, загальношкільні батьківські збори проходились з ... концертним супроводом. Після традиційної розмови педагогів з батьками, яка проходила в актовому залі, на сцену виходили артисти. Для татів і мам дітей молодшого шкільного віку виступили вокальні ансамблі під керівництвом п.Ярослава Драка. Молодіжний вокальний ансамбль "Рій" (керівник п.Любов Дейчаківська) виконав гуцульські колядки і пісні січового козацтва для батьків школярів середнього шкільного віку. А для батьків старшокласників виступив камерний хор "Галицькі дзвони" під керівництвом п.Володимира Савчука.

Наступний захід з батьками — культпохід в театр.

НА СЦЕНІ — ГЕРОІ ЦВЕТАЄВОЇ

Класний керівник суспільно-гуманітарного 11-Б класу п.Тетяна Гельо провела тематичний вечір "Не похороните живої...", присвячений 100-річчю від дня народження видатної поетеси Марини Цветаєвої.

Використовувались маловідомі сторінки життя і творчості поетеси. Були відтворені сценки з її поем. Ромansi на слова Цветаєвої виконала під свій акомпанемент на гітарі учениця Оксана Нагачевська. Старшокласники читали поезії під музику Шопена, Бетховена. Були присутні на вечорі "справжні" Маяковський та Єсенін (Тарас Курищук і Петро Федорук). Звичайно, в концерті брала участь і "сама" поетеса. Цю роль чудово зіграла Олена Клименко.

Марійка Підгіряк.

ЕКСПУРСІЯ ПО МІСТУ

Крокуючи старими вулицями

Івано-Франківську, колишньому Станіславу, більше трьох століть. Це гарне зелене місто. Я люблю ходити його старими вулицями, милуючись старовинними будівлями. Найбільше мені подобається вулиця Шевченка. Раніше вона називалась Липова. Назву цю одержала завдяки деревам, які росли по обидві сторони, на щасті, ростуть і сьогодні. Поряд з новими будинками тут можна побачити чудові архітектурні споруди, які зведені мастрами минулого.

Місто засновували вулиці Галицька, яка до сьогодні зберегла свою назву, вулиця Радянська, колишня Велика Тисменецька, вулиця Пушкіна, в минулому Середня. На жаль, ми не знаємо всіх колишніх назв вулиць нашого міста, а це ж наша історія.

Місто наше чудове. Якщо пройтись його

скверами, задумуючись над його цікавим минулим, то можна побачити, як любили своє місто городяни. Це підтверджують і диво-будинки по вулиці Шевченка біля парку культури і відпочинку та приміщення обласної бібліотеки ім. Івана Франка по вулиці Панфіловців, а також комплекс будівель в районі краєзнавчого музею, колишньої ратуші.

Йдуть роки, розростається-розширюється наше місто, утворюються нові мікрорайони, але затішок старих вулиць завжди заспокоює, навірає на роздуми про минуле і майбутнє.

Володимир Юрків.

Учень 10-Б класу СШ №23.

Ганнуса Яковенчук закінчила Івано-Франківську школу-інтернат №1. Навчалася у педагогічному класі, очевидно, це і привело допитливу дівчину до нашого університету. Майбутній фах студентки — філологія, тому окрім навчання, яке займає

більшу половину часу вона ще працює керівником літературно-краєзнавчого гуртка в середній школі №23. У ньому займається 15 хлопчиків і дівчаток, тематика занять цікава і різноманітна: це розповіді про письменників Прикарпаття, їх громадську діяльність і літературну спадщину, ознайомлення з культурними і духовними надбаннями нашого краю, з його традиціями та звичаями, екскурсії в краєзнавчий та літературний музеї Прикарпаття.

Охоче ділиться студентка — педагог із вихованцями розповідями про свого славного земляка всесвітньовідомого поета, народного депутата України Дмитра Павличка. А ще мріє повести своїх вихованців у похід місцями славних опришків Олекси Довбуша та організувати цікаву поїздку по "літературному" Прикарпаттю.

Ганнуса принципова, вимоглива до себе, постійно удосконалює свої знання з історії і краєзнавства, працює з науковою літературою — так потрібною для підготовки до гурткових занять.

Учні у Яковенчук

здібні і обдаровані, це: Левченко Оксана, Криначенко Юра, Савчук Ангеліна, Ведмідь Максим, Шабанов Руслан — всі навчаються у п'ятому "А" класі.

"Сіяти в душі юних любов до свого рідного, батьківського, — вважає Ганна, — це не тільки потреба, а й необхідність, без якої не можна мріяти про моральні засади нації та побудову України".

Дозволи собі приєднатися до думки студентки, яка вмє логічно і дохідливо донести до дитячих душ красу слова і міць духу нашого народу, започаткувати у своїх слухачів — власне, невідоме "я".

Любомир Клиш.
Наш кор.

НАШІ АКТИВІСТИ

Студентка — педагог

Дзвоніть, пишіть, заходьте: м.Івано-Франківськ, вул.Шевченка, 57, 2-й поверх, каб. 209, 202а, тел.: 9-64-41, 9-64-13;

Редакція газети «Alma Mater». Відповідальний за випуск Михайло Косіло.

Макет і оформлення: Івана Фушета, фотографії учня 7-го класу СШ №21 Павлика Валька (Фотостудія «Світлинка»).

Свято — кожен день

Директор
будинку
культури
«Студентський»
Василь
Ризюк.

З аклад культури за роки свого існування став справжнім центром виховної і культурно-масової роботи серед студентів. Працюючи у тісному контакті з філармонією, музеями міста Будинку культури сприяє активізації гуртків художньої самодіяльності, залучає широкі кола юнаків та дівчат до проведення культурно-масових заходів. А це допомагає постійно удосконалювати форми і методи роботи. Звичними тут стали проведення КВК, конкурсів «Що? Де? Коли?», кінолекторіїв, зустрічей з майстрами мистецтва тощо. Також відбуваються в університеті традиційні театралізовані урочисті посвяти у студенти та з нагоди останнього дзвоника, тематичні літературно-музичні вечори до пам'ятних дат та національних свят, звіти аматорських, мистецьких колективів, студентські фестивалі «У колі друзів».

Високою виконавською майстерністю прославились народні самодіяльні колективи «Верховинка», «Росинка», «Легінь», «Усмішка», «Опришки», Камерний хор художньо-графічного факультету.

У самодіяльному народному вокально-хореографічному ансамблі

«Верховинка» танцюють і співають студенти з усіх факультетів. Цей колектив був створений у 1967 році. Зараз ним керує заслужений працівник культури України Богдан Стасько. У програмі — гуцульські, бойківські, лемківські, покутські танці, та стрілецькі і козацькі пісні.

Знайомтесь: жіночий вокальний ансамбль «Росинка». Організатор і беззмінний керівник колективу — заслужений працівник культури України Христина Михайлюк. Джерельна чистота звучання і висока професійна майстерність виконання зачаровує слухачів України та зарубіжжя.

«Легінь» — чоловічий вокальний ансамбль. Очолує його заслужений працівник культури України Петро Чоловський. Основу репертуару квартету складають українські народні пісні та пісні українських композиторів. Солоіст — заслужений працівник культури України Михайло Сливоцький, неповторний голос якого заворує слухачів різного віку.

Інструментальний квартет «Усмішка» аккомпанує відомому співакові Михайлові Сливоцькому, «Росинці», «Легіню». У його репертуарі багато оригінальних інструментальних творів в цікавій аранжировці керівника — заслуженого працівника культури України Юрія Фейди.

Творче кредо вокально-інструментального ансамблю «Опришки» — органічне поєднання самобутнього прикарпатського фольклору з виразними засобами рок і поп-музики. В програмі — обробки народних пісень та власні твори керівника Віктора Ратушняка, пісні молодих прикарпатських композиторів.

У програмі камерного хору художньо-графічного факультету (художній керівник заслужений працівник України Ярослав Крушельницький) твори українських композиторів минулих віків, українські народні пісні, західноєвропейська хорова класика 18-19 ст., духовна музика вітчизняних та зарубіжних композиторів.

Молодіжна рок-група «Морра» поєднує в своїй творчості український мелос з ірландськими та кельтськими інтонаціями, метроритмічними структурами.

Шоу-група «Турбо» захоплює аудиторію, особливо молодіжну, модними сьогодні танцями в стилі «реп» та «рок-балет».

Ви бажаєте займатися в гуртках художньої самодіяльності і виступати в народних колективах? Тож заходьте до нас!

Надійний супутник і помічник

Головний
бібліотекар
Олег
Гуцуляк.

Б ібліотека Прикарпатського університету забезпечує літературою та інформацією навчально-виховний процес та науково-дослідницьку діяльність. Працівники бібліотеки є постійними супутниками і помічниками тих, хто прагне прилучитися до великого духовного багатства нашого народу — знання, науки і освіти.

До послуг читачів: два абонементи (навчально-наукової та художньо-критичної літератури) і два книгосховища при них, дев'ять читальних залів (загальний, фізико-математичних наук, психолого-педагогічних, історико-політологічних, музично-хореографічних, україніки, а також зали гуртожитку N 5 та для викладачів).

Фонди бібліотеки за останній час збагатилися новою і цінною літера-

турою з галузей точних наук, педагогіки та українознавства, починають надходити видання з далекої діаспори (з ними можна ознайомитися у залі україніки) тощо.

У залі довідково-бібліографічного відділу є система каталогів і картотек, які регулярно поповнюються новими даними про книги і статті, а також фонд довідково-енциклопедичних і бібліографічних видань. Бібліографи надають консультації щодо: користування довідково-бібліографічним апаратом; основних бібліографічних джерел інформації; правильного укладання бібліографічного списку літератури до наукової праці, дипломної і курсової роботи; бібліографічного опису творів друку тощо. У відділі бібліографії укладаються і друкуються науково-допоміжні покажчики та рекомендаційні списки літератури, а саме: «Видатні історики України», «Вивчення народознавства у школі та вузі», «Богдан Лепкий», «Ще живий козацький дух», «Григорій Сковорода», «Українська літературна діаспора» тощо.

Необхідну літературу, що відсутня у нашій бібліотеці, можна замовити по міжбібліотечному абонементу. Одночасно ведеться суворий контроль за користуванням і збереженням книжкового фонду.

Обсяг бібліотечної роботи продовжує розширюватися в процесі переходу на університетський рівень. Планується створення читальних залів періодичних видань та іноземної літератури, розділення абонементу навчально-наукової літератури на науковий і навчальний абонементи, створення на пропозицію студентів клубу за інтересами «Радосвіт», основне завдання якого — пропаганда і керування читанням українознавчої та культурологічної літератури тощо.

Давно і, здається, справедливо сказано: якщо все розвалиться, але вціліють бібліотеки — цивілізація може бути врятована.

Тож запрошуємо користуватися книгозбірнею, яка є помічником на нелегкому шляху здобуття знань!

Музей освіти Прикарпаття

Директор
музею
Юрій
Угорчак.

Ось уже тринадцятий рік діє при університеті музей освіти Прикарпаття. Фонди його налічують тисячі експонатів, характеризують стан школи та освіти в нашому регіоні, починаючи з часів Київської Русі і до наших днів. Більшість експонатів оригінальні, а деякі навіть унікальні. Музей проводить велику пошукову та науково-дослідницьку роботу, тут відбуваються цікаві зустрічі, експонуються різноманітні виставки. Щороку музей відвідують 4-5 тис. екскурсантів.

А створювався музей із збирання бібліотечки. Старі шкільні документи, свідоцтва, підручники, які самовіддано збирав ентузіаст, тодішній директор музею Б.М.Гаврилів, лягли в її основу. Зараз в музейній бібліотечці сотні книг, підручників, шкільних документів, альбомів. Серед книг значна кількість присвячена творчості В.С.Стефаніка, чия ім'я з 1971 року носить університет, твори прикарпатських письменників, зокрема тих, що навчалися в нашому вузі — Р.Федорів, С.Пушик, В.Бандурак, Я.Дорошенко, М.Бабій, відомих вчителів письменників та вчених І.Крип'якевича, Марійки Підгірянки, І.Блажкевич, Д.Лукіяновича, В.Хроновича, Д.Макогона. Майже всі вони з автографами. Незмінний інтерес відвідувачів викликає розділ «Підручники». Тут зібрані підручники з багатьох предметів, які викладалися в школах різних ступенів Австро-Угорщини буржуазної Польщі, під час німецької окупації та радянського періоду 40-50 років українською, російською,

польською та німецькою мовами. Філологів зацікавлять граматики української мови другої половини 19-поч. 20 століть О.Партицького, І.Огоновського, В.Сімовича, О.Поповича, С.Смаль-Стоцького, Б.Заклинського, читанки цього періоду, зокрема, "Мотиль. Читанка для руського народу уложена русинами перемиськими", видана "Просвітеною" у Львові 1871 року, читанки, уложені О.Барвінським, А.Крушельницьким, з букварями різних років видання.

Вчителі історії, фізики, хімії, математики, географії... теж знайдуть цікаві матеріали зі своїх предметів. Особливу цінність в музейній бібліотечці має шкільна документація. Піврічні, річні шкільні свідоцтва, атестати зрілості та дипломи різних шкіл та курсів, починаючи з 18 ст., шкільні хроніки, метрики, журнали, звіти — можуть послужити цінним джерелом дослідникам історії освіти на Прикарпатті у 18-20 ст. Цікавий матеріал з історії розвитку освіти в Галичині можна почерпнути з "Пам'ятної книги", виданої в 1929 році з нагоди 200-річчя 1-ї станіславської гімназії. Велике зацікавлення у відвідувачів музею викликають альбоми з історії шкіл області, підготовані керівниками цих шкіл, слухачами факультету наукові організації управління школою. Деякі з них представляють досить ґрунтовні дослідження з історії розвитку освіти в певній місцевості.

Кожний експонат обов'язково фіксується працівниками музею, старанно вивчається і зберігається у фондах або демонструється в експозиції. Сюди часто приходять працювати науковці міста, вчителі, викладачі й студенти нашого та інших вузів міста. На матеріалах фондів музею студенти готують дипломні та курсові роботи, пишуть статті, ведуть наукову роботу.

Рада Народного музею освіти Прикарпаття звертається до всіх громадян нашого краю, зокрема вчителів, студентів, учнів з проханням поповнювати бібліотечку музею. Кожен старий підручник, шкільне свідоцтво, чорнильниця, врятовані вами від знищення і подаровані музею, принесять користь поколінням майбутніх педагогів та учнів, стануть цінним матеріалом до підмурівку вивчення історії розвитку нашої освіти і культури. Ми з вдячністю приймемо все, що стосується шкільного життя на Прикарпатті, як в давно минулі роки, так і сьогодні. Ваші експонати не тільки зберігатимуться, але й працюватимуть для історії, несучи з собою і прізвище офіродавця. Чекаємо на вас в Народному музеї освіти Прикарпаття за адресою: вул. Шевченка, 57, Прикарпатський університет, музей освіти Прикарпаття, тел. 96-469. Працюємо щоденно, крім суботи і неділі з 9.00 до 18.00.

ВЕЧІР ПАМ'ЯТІ

У шану Кобзареві

В обласному музично-драматичному театрі ім. Івана Франка відбулося пишне відзначення роковин Тараса Шевченка. Свято підготували провідні артисти театру разом із студентами та викладачами нашого університету під керівництвом народної артистки України Христини Фіцалович. Літературно-музичну композицію склали інсценізація уривків з поем "Сліпий" та "Великий льох", виступи хору музично-педагогічного факультету університету, народного самодіяльного вокального ансамблю "Росинка", народного хореографічного ансамблю "Верховинка". У виконанні Галини Стасько — викладача університету, Надії Боярко — лауреата республіканського конкурсу бандуристів, хору української музики обрядового салону, камерного ансамблю, ансамблю бандуристів — учнів музичного училища прозвучали твори Кобзаря на народну музику, музику Є.Козичького, І.Фіцаловича, Ф.Глушка.

Традиційними стали шевченківські дні в нашому університеті. Цього року з особливим піднесенням готували святкування студенти й викладачі філологічного факультету.

У березні була проведена наукова конференція "Шевченко і духовна культура України", на якій з доповідями виступили доценти О.Пилип'юк, В.Полек, М.Лесюк, Л.Бабій. Цього ж дня ввечері для студентів і викладачів університету проходив урочистий концерт.

...Зал зазмер, коли піднялася завеса і хористи філологічного факультету з запаленими свічками заспівали "Стче наш". Керівник Ярема Павлик та хористи були нагороджені щирими оплесками глядачів.

Після хору — окремі номери — пісні, танці, художнє читання. Соло, дуети, вокальна група, оркестр народних інструментів, народні танці, пристрасне слово Шевченка — все це продемонстрували студенти філологічного факультету. Варто назвати особливо активних студентів. Це вокалісти Уляна Гурмак, Оксана Петришин, Оксана Дуб, Галина Липай, Лілія Куцела (1 курс), Любов Піпечька, Володя Рудейчук (2 курс), Оксана Мельник, Майя Неймет, Віталій Среміца (5 курс), це музиканти Василь Бойчук (5 курс), Михайло Бегазюк (4 курс), Оксана Саранчук (1 курс). Це читці Наталя Зорій,

Олена Колесник (1 курс), Мар'яна Андріяшко (2 курс), Олена Шидловська, Оксана Андрусак, Ліліана Дудюк та інші. Заслужують подяки найактивніші хористи Любов Долишня (3 курс), Оксана Михайлів (2 курс), Андрій Лявдар, а також студенти педагогічного факультету Петро Джумачук та Василь Дімінч, що з власної ініціативи беруть активну участь у художній самодіяльності філологічного факультету.

З великою увагою та відповідальністю до організації та проведення урочистостей поставилися декан філологічного факультету Микола Лесюк і ведучі Галина Магас (3 курс, заочне відділення) та Василь Пітель (3 курс).

Вечір завершила чоловіча хорова капела під керівництвом заслуженого артиста України Івана Легкого "Червона калина", яка з високою майстерністю виконала ряд творів Тараса Шевченка.

Без сумніву, всі присутні запам'ятають цей вечір.

Наталія Федорчак.

*Студентка третього курсу
філологічного факультету.*

СЛОВО ВИПУСКНИКУ

Роки... Мов журавлиний ключ летять-минають вони у нашому житті. І як рідко ми задумуємось у час свого юнацтва, що більш не буде радісних миттєвостей уже здобутих перемог, і навіть не відчуємо того жаю, що вже минув. Прошло, промайнуло, залишивши право на спогяди.

І ніби ще недавно були хвилюючі хвилини шкільних випускних екзаменів; успіх п'янив нас, коли на руках у нас красувалися такі бажані, омріяні в снах і на яву, студентські квитки. Перші заняття у вузі, такі незвичні для вчорашніх школярів, перші успіхи і невдачі, радості і розчарування.

Буду відвертим: були хвилини, коли здавалося, що невдачам не буде кінця і що викладачі обов'язково хочуть позбутися нас, вимучуючи своїми незвичними науками.

Так, це був важкий і водночас чудовий 1988-й. Рік, який, можливо, став для мене початком народження дорослої людини, що вперше повністю могла розраховувати на свої сили. А це і лякало, і захоплювало. А я? Я сам можу тепер вирішувати свою долю, сам працювати і відчувати результати того, на що я спроможний.

Яка велика різниця між школою і вузом, і як відчутна вона для першокурсника. Адже сюди поступили найкращі і перед викладачами всі стали рівними, які обрали собі не легкий шлях цілителя душ людських.

А викладачі все сильніше і сильніше продовжували "давти" нас "своїми" предметами. Невже вони не розуміли, що нам так хочеться хоч трохи відпочити, погуляти і забути те, що ми повинні працювати? Ми ж були ще такими юними!..

Та ні, дорогий друже! Вони прекрасно все розуміли, вони, через руки яких пройшло вже не одне покоління таких "самостійних" людей, віддавали всі свої сили і вміння, щоб закласти в нас перші зернини самостійної роботи, сили волі, витримки, бажання вчитися і працювати не для контролю, а для знань. І вже тільки згодом ми це зрозуміли, коли відчули, як пригодилося нам те, над чим так билися педагоги. Ми до тепер пам'ятаємо і пам'ятатимемо інтеграл і диференціал Віталія Івановича Охрончука і еліпси обертання Надії

Григорівни Городівської, розширені матриці Романа Івановича Собковича і чорно-білі кульки в ящиках, що так невдало ми наважання витягували на парах у Ганни Петрівни Малицької.

І за ті неоціннімі зернини, що висівали вони у наш юний ґрунт, який не з охотою приймав їх, низький уклін їм від усіх, удачників і невдах, відмінників і середняків.

І всі ми, ваші студенти, завжди будемо вас пам'ятати і згадувати з теплотою в душі. Ми

А хіба можна забути нашого шановного заступника декана Ярослава Томашевича Ключу? Його терпіння і доброту, з якими він вислуховував кожного студента, не відмовляючи нікому, і чим міг, допомагав кожному. Велике Вам усім спасибі! Бо тільки тепер, коли ми вже без п'яти хвилин вчителі, коли залишилися лічені хвилини до закінчення навчання, ми повністю розуміємо, як багато для нас зробили Ви, невтомні ковалі молодих доль.

Хочу звернутися до вас, абітурієнти, наші молодші друзі, не нехтуйте тим, що вас навчають, а бережіть все, бо це сторицею потім повернеться у майбутньому. Адже нам, нашому поколінню, випало на долю будувати молоду незалежну Українську державу, яка вимагає від нас висококваліфікованої роботи, добрих знань і великих зусиль...

По-друге, що найбільше запам'ятовується, це місце, де пройшли роки змужніння, гарту, де кожен рік можна рахувати за три шкільних; наш спільний, веселий і добрий дім — гуртожиток №5. Кожен з нас приходив сюди новачком, що більшість часу проводив вдома, з батьками, які готові були в будь-яку хвилину стати на захист. А гуртожиток — це, можна сказати, своєрідний мікросвіт, в якому зібралися люди з найрізноманітнішими долями і характерами, поглядами і захопленнями, і тільки тут знаходимо собі вірних друзів і однодумців. Всяке буває у стосунках між студентами, та ніколи, жоден студент не кине свого товариша в біді, завжди готовий один одному прийти на допомогу. Чотири роки я жив і спілкувався зі своїми друзями Романом Паньковим і Михайлом Стецьком в одному помешканні, та ніколи не виникало між нами суперечок, конфліктів, завжди допомагали один одному у навчанні і житті. Та й між всіма студентами взаємодопомага завжди на першому місці. І сумно — прикро стає, знаючи, що через кілька місяців ми розлетимося, як діти з родинного гнізда, кожен вирішуючи свої життєві проблеми. Розлетимося, і дай Боже, щоб ми ніколи, за будь-яких обставин не забували свої, можливо, найкращі в житті, п'ять років нашого студентського життя.

Микола Попович.

Студент 5 курсу фізикоматематичного факультету.

“Еліпси обертання”, або Мій життєвий дороговказ

Фото Івана Фуштей.

ніколи не забуватимемо, скільки зусиль, старань прикладала кафедра, щоб зробити з нас справжніх спеціалістів своєї справи.

Незабутні нам цікаві і змістовні лекції Дмитра Михайловича Фрейка і старання, з якими виховував у нас практичні навички на лабораторних заняттях, Марко Ауневич Рувінський, невтомна праця Володимира Михайловича Кланьки і так потрібні нам навички технічної грамотності, що вливав у нас Володимир Михайлович Чабанюк. Адже це вони створювали для нас всі умови для навчання, це їхніми руками обладнані навчальні лабораторії, так необхідні для практичної роботи.

Вже підходить до кінця четвертий рік мого навчання у вузі. А здається, тільки недавно поступила... Дуже швидко летять роки. Ми моволі згадуємо свої перші кроки. Велика заслуга в тому, що я обрала сама цей шлях, моєї першої вчительки з фортепіано в музичній школі Мар'яни Іванівни Шелевер. До речі, вона також випускниця нашого вузу. Навчалась колись у Елли Євгенівни Самодумської. Це вона змінила моє ставлення до музики: я стала розуміти і відчувати її так, як раніше не вміла. І кожен її урок відкривав мені все більше нового. З'явилася впевненість у власних силах, бажання ширше пізнати навколишній світ, розуміти красу мистецтва, життя. Я дорослішала з кожним уроком, який приносив мені частинку добра і краси. Я

СЛОВО ВИПУСКНИКУ

Зрозуміти красу життя

переконалась, що музика дарує людям радість, щастя, допомагає у тяжкі хвилини життя, випромінює таку ж енергію, як сонце. Як сонце перетворює природу і народжує весну на землі, так і музика перетворює людину. Я мала хорошу школу перед вступом в інститут. Цю базу створили не тільки музична школа, а й училище, яке я закінчила по спеціальності фортепіано.

В університеті найбільш яскраві враження пов'язані в мене з індивідуальними заняттями. Особливо новими і захоплюючими були для

мене уроки диригування і вокалу, так як раніше я була менш обізнана з цими предметами. Кожен урок з вокалу для мене — велика радість у спілкуванні з прекрасною людиною і педагогом, чудовою співачкою, заслуженим працівником культури Христіною Олександрівною Михайлюк. Її уроки приносять мені духовну насолоду, тут я відпочиваю серцем.

А ось коли я побачила свого другого викладача — доцента кафедри диригування, заслуженого артиста України Івана Дмитровича Легкого в роботі, коли він з таким натхненням

і любов'ю працює над кожним твором, тоді я зрозуміла, як важливо вміти керувати хором. Яка це важка праця, праця диригента!

Не можу не згадати і Христіну Григорівну Яремійчук — викладача фортепіано, яка завжди зрозуміє, порадить, вміє навчити, бо й сама ще досить часто бере участь у різних концертах.

Хочеться всім їм висловити вдячність за уроки добра і краси. Нехай залишаються назавжди молодими і здоровими. У майбутньому я б хотіла бути схожою на них.

Незабаром я закінчу навчання, і в мене самої з'являться учні. Дуже хочеться, щоб мої уроки були святом для дітей, щоб вони навчилися любити і розуміти музику Баха і Бетховена, Лисенка і Нижанківського, Січинського і Косенка, Скорика і Дичко, отримували від неї насолоду і користь, ставали добрішими.

Моя мрія: в майбутньому давати уроки учням, щоб музика для них стала такою ж необхідною, як і читання книг, спілкування з друзями; щоб вона відносила їх уяву в різні країни і епохи, розповідала про звичаї і побут далекого минулого, малювала картини природи, народних гулянь, святкових обрядів, розкривала думки і почуття чудових майстрів-композиторів, які тонко зуміли втілити в своєму мистецтві настрої і думки передових людей свого часу.

*Ніна Ковальчук
Студентка 4-го курсу
музичного факультету.*

ШКОЛА — ВУЗ

Майбутні студенти — які вони?
Майбутні студенти — які вони?

У середній школі-інтернаті №1 вже кілька років працюють педагогічні класи. Їх куратор — доцент кафедри педагогіки університету, кандидат педагогічних наук Тетяна Завгородня організовує разом з викладачами університету перед наступним навчальним роком вступні іспити у десяти класи. Проводиться попереднє психолого-педагогічне тестування. Протягом двох років навчання у старших класах школярі під керівництвом викладачів різних кафедр поглиблено вивчають профільючі предмети і пишуть інспекторські контрольні роботи з них, які здаватимуть у вузі. Наприкінці навчального року за рішенням спільної ради вчителів і викладачів, кращим учням педкласів видаються рекомендації, які дозволяють зараховувати два випускних екзаменів у школі, як вступні — до університету, і тільки один, профільючий, вони здаватимуть у вузі.

— Мабуть, у вашій школі навчаються тільки обдаровані діти! — запитала я у одинадцятикласниці.

— Нічого особливого немає, — відповіла мені учениця 11-Б класу Тамара Дирів. — Просто є одне — велике бажання вчитися, прагнення до самовдосконалення. Розповім про себе. Закінчила музичну школу і мріяла працювати вчителем музики. Але з часом моє захоплення англійською мовою переважило, і я вирішила, що поступати буду на факультет іноземних мов.

У нашій школі є консультанти. Це старшокласники, що допомагають товаришам з різних предметів. Так ось, я консультую однокласників з англійської мови.

— А я своїми проблемами ділюся з мамою, — в бесіду під-

ключилась однокласниця Тамари Іра Жилик. — Вона за фахом педагог. У дитинстві я часто ходила з нею в школу, сідала на задній парті і увяляла собі, що це я, а не мама, навчаю дітей. Так змалку я вирішила, що буду вчителем. Мріяла про факультет іноземних мов, але останнім часом помітила, що більше подобається література і історія. Я люблю дискутувати про твори і захоплююсь історичним минулим. Щодо характеру — вмію бути серйозною і люблю пожартувати. Мені важко вибачити зраду, брехню, підлість.

— До речі, про товаришування. Дівчата, чи цікаво вам у школі! Я розумію, що необхідно вчитися, але є ще дозволя, розваги.

— Час від часу ми організовуємо конкурси, вікторини, — на моє запитання відповідає Люба Ленкавська.

— Любо, дотепер ти мовчки слухала своїх г.одруг. Думаю, що і тобі варто було б розповісти про себе. Адже ти теж випускниця школи.

— Моя біографія поки що мало чим відрізняється від біографії однолітків. Так само, як Іра і Тамара, я з дитинства мріяла про професію вчителя. Різниця лише в тому, що я захоплююсь математичними дисциплінами. Я не люблю перебільшень, тому можу з упевненістю сказати, що з перших днів навчання у цій школі я була приємно здивована, коли зрозуміла, що учням тут надається цілковита самостійність. Це, звичайно, в рамках розумного.

Я подякувала за розмову. Ось які незвичайні звичайні діти навчаються у середній школі-інтернаті №1. Нехай щастить вам, дівчата, хай виповняться всі ваші бажання, мрії, сподівання.

Галина Світла.

Нині відбувається відродження, ренесанс нашої духовності, нова тяга і нове осмислення гордого поняття університет. Прикарпатський університет утворений на базі педагогічного інституту ім.В.Стефаніка в минулому році, в період, коли статусу державності України не минуло ще й року. Але, як кажуть зараз, "процес пішов". Назва зобов'язує. Найбільш розвиненими на час його утворення є історія, фізика, філологія, мистецтвознавство, математика, етнопедогогіка. Є й визнані особистості, вимогливі педагоги і вчені. Досить назвати прізвища історика Володимира Грабовецького, фізика і астронома Івана Климишина, фізиків Дмитра Фрейка, Богдана Остафійчука, філологів Володимира Матвішина, Жанну Соколовську, Віталія Кононенка, математиків Богдана Василичина, Романа Собковича, мистецтвознавців Михайла Фіголя, Михайла Сливцького, Василя Іжака, етнопед-

дання, очевидна необхідність надання пріоритетності в розвитку національної культури.

Університети світу завжди були центрами, від яких струміли промені світла, добра і духовності. В епоху середньовіччя це були відомі університети європейського значення (Прага, Краків, Болонія, Дельфт і ін.). Цікавим для нас є той факт, що попри всі негаразди на рідній землі: чвари князів, розпад Київської Русі, навали чужинців, — істотною є роль українців у поширенні знань у себе на батьківщині і в Європі. Назвемо декілька раніше замовчуваних фактів. Наш великий земляк Юрій Дрогобич був професором Краківського і ректором Болонського університетів. Ще досі невідомий нам славетний композитор Максим Березовський — академік Болонської консерваторії (його опери поставлені в Італії, на батьківщині — ще ні...).

Дещо більше ми знаємо про Києво-Мо-

Саме тому сатанинські плани поневолення української нації у Імперській Московії почалися із закриття Києво-Могилянської Академії та знищення української церкви. Така "лінія" була успішно продовжена Валувєвим та ідеологами Жовтневого перевороту. Однак, зовсім заглушити національні процеси в Україні царизм не зміг, хоча "зроблено" було здавалося б все.

Почався страхітливий процес "людоповів і перекинчиків", облуди і лжі в науці і культурі, переманювання і переселення "мізків" (багатом або пряником), простіше процес "всеобщого оболванівання". Українські хори співали у палацах тупих північних вельмож, музику викладали і співали українські композитори.

Уже згаданий нами композитор Максим Березовський, визнаний в сонячній Італії, як академік і новатор в музиці, закінчив життя трагічно (бо не знайшов куди подіти свій талант, на Україну його не пускали) в сирому Петербурзі, який за століття до нього мостили своїми кістками легіони нещасних лицарів-запорожців. Світило української науки Феофан Прокопович був висланий царем "на підвищення" і звільнення від "інакомислія" в Москову, а потім далі, в Казань (і так "звільнився", що в буремному 1709 році виступав проти гетьмана Івана Мазепи та його героїчних змагань).

Зате в Петербурзькому університеті набиралися знань діти української козацької старшини. Першим ректором Слов'яно-греко-латинської Академії став львів'янин Феофілакт Лопатинський, ректором Петербурзького університету — Михайло Балудянський, економіст і юрист, уродженець Закарпаття. Отже, випробуваний прийом: закрити національні університети і утворити "нові", в тому числі і на рідній землі, та навчати в них чужою мовою чужих звичаїв.

Найстаріший на наших землях Львівський університет (1661 рік) теж пережив складні етапи розвою. Загальновідоме ставлення польських властей до прийому і навчання українського студентства. Все ж, саме в ньому виріс геній Івана Франка, сформувалися національні кадри освітян, юристів. По 1939 році ширший доступ до університету дістала місцева українська молодь. В січні 1940 року університету присвоєно ім'я Івана Франка. Післявоєнний період для університету був важкий, однак в деякі періоди йому таланило на ректорів і професорів, особистостей в науці і в житті. Пам'ятаю нашого ректора 60-их (справжнього "шестидесятника" по духу!) професора Євгена Лазаренка, відомого фахівця з геології та мінералогії, який міг годинами читати поезії Тараса і Лесі.

Хіба можна забути нам, аспірантам 1962 року, ситуацію, коли ректор знайшов час поговорити з кожним чверть години про його майбутнє, давав науковій і життєві поради. І ще слухали ми прекрасні лекції професорів Лопатинського, Шереметьєва, Кованька, Рогаченка, не тільки педагогів, а й видатних учених (як це важливо знати студенту хоча б на другому курсі!). В університетах є якась магічна сила, вони, як народи, переживають злети і занепади.

(Закінчення на 26 стор.)

ПОЧАТОК НОВОГО ШЛЯХУ

Горде ім'я — університет

гога Мирослава Стельмаховича. Вони знані не тільки в Івано-Франківську. Біля них гуртується молодь.

Зрозуміло, що ситуація зараз вимагає нової орієнтації університетів в актуальних галузях наукового і технічного прогресу, створення солідної бази (як педагогічної, так і наукової) для підготовки молодих інтелектуалів в сучасних напрямках біології і фізики, історії і філології, механіки і кібернетики, екології і юриспруденції, математики і економіки. Хоча це не виключає специфіки і диференціації в програмах: скажімо, університет в Івано-Франківську може (навіть повинен) відрізнитися від Запорізького чи Львівського: ця специфіка, звичайно, не буде зачіпати фундаментальних засад освіти, а лише проявляється в специфічності майбутніх спеціалістів стосовно потреб регіону.

Ми всі говоримо про необхідність укріплення і розбудови державності України. Це стержнева ідея нашого сучасного розвитку. Вона включає, як тепер часто повторюють, і "непрозорі" кордони і митниці, армію і міліцію, конституцію і правопорядок, освіту і мову, науку і культуру. Важко виділити, що із переліченого є основним, всі ці чинники є важливі, скажімо, для Іспанії, Франції, Голландії, країн, що давно є самостійними. Все ж на даному етапі розвитку нашої держави, незважаючи на невідкладні економічні зав-

гиланську Академію (1623 р.), яка фактично мала статус європейського університету і, спудеями якої були майже всі визначні діячі українського національно-визвольного руху ХУІІ століття. Думаю, тут варто нагадати, що Академію закінчували між іншим, славні полковники Запорозького війська Іван Богун, Данило Нечай, Станіслав Морозенко. Перший був не тільки знаменитий воєвник, але й мудрий, далекоглядний політик, який серед небагатьох українських старшин не визнавав угод Переяславської Ради, що, як знаємо, обернулася для України руйною. Останній (Морозенко) закінчив ще й Краківський університет, досконало знав європейські мови. Ці факти, до речі, варто згадати тим, хто уявляє козацтво як гурт "безшабашних шукачів пригод". Було і це, відчайдушний романтизм — адже як тоді пояснити славні чорноморські походи запорожців на Крим і Порту, які на жаль до цього часу не втілені на українському екрані (думаю, ми ще до цього доростемо, бо нашим дітям було б значно цікавіше дивитися впродовж літніх канікул пригодницькі серіали про своїх славних предків замість "Чотирьох танкістів і собаки" і такого подібного видива). Але були (про це свідчать історичні розвідки) освіта і культура в наших селах, наука і духовність в університетах, глибокий патріотизм у наших славних лицарів.

Хочеш знищити націю — знищи її духовність.

(Початок на 25 стор.)

Взагалі, університети на відміну від спеціальних вищих учбових закладів (лісотехнічного, медичного, тощо) характеризуються органічним поєднанням гуманітарних та природничих наук. Це поєднання можна простежити, починаючи з середньовічних університетів. Видатні гуманітарії і природознавці вчилися в одних університетських аудиторіях. Звичайно, на даному етапі таке поєднання матиме спе-

т.д., цей список дуже довгий). Не сумніваймося, однак, що ми відвоюємо цих наших велетів науки і культури, як уже освоїлися з тим, що Настя Лісовька і Соломія Крушельницька — славні українки.

Багато природознавців в Україні відомі своїми працями на ниві гуманітарних наук. Першим головою Математично-природоописно-лікарської секції Наукового Товариства ім. Т.Г. Шевченка у Львові (хочу звернути увагу

женерів, тощо) це не обов'язково, більше того, становить загрозу для їх творчого росту, а тим самим для науково-технічного прогресу взагалі.

Важливо вяснити, чи хибна, чи справедлива с ця думка, оскільки вона прямо пов'язана із сформульованим вище університетським принципом. Зупинимось на цьому. Видатний український вчений і філолог Олександр Потебня ще понад сто років тому дійшов до висновку, що у кожній мові закладено не лише душа народу, його ментальність, але й інтелект нації. Всяка "інтернаціоналізація" в духовній сфері веде до "зменшення енергії" думки та занепаду суспільства.

Далі є й така наука — історія природознавства. Фахівцями в цій галузі помічено, що найбільші творчі епохи в історії людства характеризувалися великим числом незалежних держав. Можливо, це пов'язане з "розмаїттям культурних в'язь", що сприяє творчому процесу, розширює горизонти мислення. Згадаймо велику національну ідею гетьмана Івана Мазепи, його відчайдушну спробу звільнити український нарід від московських пут і повести його європейським шляхом — скільки пісень, муз, художніх шедеврів створено в цей період!!! А визвольні змагання українського народу 1915-1921 рр. славна епоха Стрілецьтва, Української Галицької армії, проголошення Української Народної Республіки: який поштовх дали ці події для народної пісенної творчості, духовного злету в науці і культурі?

Саме в цей час у Києві створено національні науково-дослідні інститути, які очолили наші геніальні вчені — академіки Степан Тимошенко, Володимир Вернадський, Агатангел Кримський, творчу працю яких перервала навала п'яної матросії Муравйова. Саме в цей час і стали можливими Крути, наша вічна гордість і біль...

(Закінчення в наступному номері)

Богдан Пелех.

Доктор фізико-математичних наук, професор кафедри інформатики і математичного аналізу Прикарпатського університету.

ПОЧАТОК НОВОГО ШЛЯХУ

Горде ім'я — університет

цифічне забарвлення, адже, появились нові життєво важливі напрями знань, наприклад, екологія.

Підводжу читача до формулювання однієї з найважливіших, на мій погляд, засад університету як інституції: принципу взаємозв'язку процесів національної культури і науки. Якщо зрозумілими є взаємозв'язки рівня національної культури із станом гуманітарних наук, то відносно природничих наук це не очевидно (а то й побутує, а може й свідомо і зловмисно розповсюджується інша думка).

Мабуть, першим послідовним віросповідником цього принципу був наш геніальний вчений і полум'яний український патріот Володимир Вернадський, перший президент Всеукраїнської Академії наук. На жаль, для основної маси громадянства це ... — видатний "російський вчений" (як і математик Михайло Остроградський, як і письменник Микола Гоголь, як і композитор Дмитро Бортнянський і

на назву секції, яка по суті відповідає названому принципу) був природознавець, філолог і письменник Іван Верхратський. Видатний вчений європейського рівня, першовідкривач рентгенівських променів (знову парадокс, бо зроблено це до Рентгена!) професор-фізик Празької політехніки Іван Пулюй є яскравим прикладом поєднання таланта природознавця і гуманітарія. Це він разом з П.Кулішем переклав з давньоєврейської мови на українську "Псалтир" та видав Біблію. Блискучий фахівець з хімії, професор, потім ректор Празького університету Іван Горбачевський присвятив свої праці гігієні, епідеміології та судовій медицині, вперше видав український університетський підручник з органічної хімії. Таких прикладів багато.

На даний час, однак, поширеною стала така думка: якщо гуманітаріям без національної мови і культури не обійтись, то для природознавців (фізиків, математиків, хіміків, ін-

ОЛІМПІАДИ

Незабутнє свято

Незабутнім святом для нас стала 8-а Всеукраїнська олімпіада юних філологів, знавців української мови та літератури. Цього року вона проходила у Хмельницькому, красивому подільському місті.

У олімпіаді брали участь команди зі всіх областей України: східних і західних, північних і південних. До кожної групи прикріпили "олікуна", який повинен був супроводжувати її протягом цілого тижня. В перший день учасників привітали члени журі на чолі з головою С.Єрмоленко та побажали всім успіхів у подальшій роботі. Особливо нам сподобався виступ хмельницького дитячого танцювального колективу "Подоланьчак", який став улюбленцем і вчителів, і учнів. Юна поетеса Іна Куртик привітала учасників власною поезією.

Взагалі, культурна програма олімпіади була надзвичайно насиченою й цікавою: відвідини драматичного театру, філармонії, Паладу дитячої творчості, краєзнавчого музею, загальний огляд міста.

Сам конкурс складався з двох турів. Перший — письмовий, другий — усний. Учасники мали змогу обрати собі одну з секцій: мовну, літературну чи журналістську. У першому турі мовознавці виконували 11 маленьких завдань (серед них: диктант, етюд, складання тематичного словника, редагування тексту та інші), а літературознавці й журналісти — 3 більших роботи (твір, інтерв'ю, репортаж, нарис). На другий тур хлопці й дівчата йшли, знаючи вже всі свої бали. Тут учні могли проявити ораторські здібності, вміння точно і чітко відповідати на запитання. Основна відповідь кожного тривала 3 хвилини. Враховувались також змістовні доповнення до теми. Другий тур і визначив переможців олімпіади. Їм були вручені дипломи та подарунки. Жоден учасник не залишився поза увагою, всі одержали маленькі сувеніри, виготовлені руками школярів.

Наша ж команда привезла з Хмельницького чотири дипломи: один другого ступеня і три — третього (дипломом III ступеня нагороджена учениця школи №23 Вдовина

Оленка (10-Б клас)). Та не тільки це. Нас відзначили також на конкурсі "Юні таланти твої, Україно" дипломом першого ступеня. Своїми успіхами ми завдячуємо духовним наставникам Оксані Адольфівні Шараневич, Ользі Степанівні Лаборевій, Галіні Йосипівні Ході, Ользі Дмитрівні Шлемко — артистці нашого драматичного театру.

Та олімпіада — це не тільки боротьба, це нові знайомства, зустрічі... Нашими друзями стали юнаки й дівчата з Києва і Полтави, з Донецчини і Хмельниччини. Приємно було поспілкуватися з ними, послівати українських пісень.

І, дивлячись на всіх учасників, ми раділи, що Україна така багата розумними й талановитими дітьми. Адже вони — майбутнє нашої молодого держави.

Галіна Станчевська.

Учениця 10-Б класу, учасниця 8 Всеукраїнської олімпіади юних філологів.

EINE AKTION VOM MALTESER HILFSDIENST AUS TRIER

In unserer Stadt fühlen sich die deutschen Leute, die mit dem Einsatz ankommen, bequem und gut. Sie bekommen hier die erdenkliche Unterstützung wie K.Kohler, Frau Berns, als auch Herr Annen und andere.

Diese Meinung äußerten sie in einem Gespräch mit dem Herren Rektor Dr. habil. W. Kononenko. Ungeachtet dessen, dass die Zeit hier sehr knapp war, fanden sie doch Zeit, um sich mit unserer Universität vertraut zu machen. Sie sind dafür interessiert, damit unsere Studenten die Möglichkeit bekommen können, ihre Sprachkenntnisse in Germanistik zu vervollkommen.

Der ehemalige Diözesanleiter Malteser Hilfsdienstes aus Trier Herr Leopold Koerholz hat an der Trierer Universität einen Professoren ausfindig gemacht, der an einer Zusammenarbeit mit unserer Hochschule interessiert ist.

Rektor W. Kononenko erzählte den Gästen eingehend über die Fachrichtungen, die an der Universität im vorhanden sind, als auch über die bevorstehenden Perspektiven. Der Dekan der Fakultät fuer

Fremdsprachen B. Hrytzjuk betonte, dass er sich darauf sehr freuen wird, wenn direkte Beziehungen zwischen beiden Ländern angebahnt werden. Diese Idee unterstützten auch der Dekan der philologischen Fakultät M. Lessjuk und Prodekan W. Motzjuk.

Die deutsche Sprache ist bei uns sehr populär und beliebt. Unsere Heimat betritt den Weltmarkt. Uns besuchen schon heute

Unternehmer und Kulturschaffende. Wir haben vor, aus Deutschland Germanistiklehrer als auch Studenten zu uns einzuladen, damit sie mehrere Monate lang bei uns arbeiten können. Was den Herren Rektor anbetrifft, so hat er fest versprochen, dass er alles tun wird, damit unsere Kontakte nur aufblühen können.

Die Deutschen wie auch wir sind überzeugt, dass Europa demokratisch sein muss. Wenn Europa fuer uns eine Heimat werden soll, müssen die europäischen Institutionen demokratisiert und die Rechte des Europäischen Parlaments gestärkt werden. Wir hegen den Wunsch, dass Prof. Hannik aus Trierer Universität und Dr. habil. W. Kononenko sich viel Mühe geben werden, damit diese Traume in Erfüllung kommen.

*Marija Turtschyn.
Korrespondent der
Zeitung
"Alma mater."
Foto: Jewgen Gordiza.*

Das Wort "Ostern" stammt von der germanischen Frühlingsgöttin Ostara, die auch Eostra und Eastra genannt wurde.

Das Wort Ostara bedeutete die aufsteigende Sonne. Das Fest fällt immer auf einen Sonntag, ersten Sonntag nach dem ersten Vollmond im Frühling. Kirchlich feiert man dieses Fest als den Tag der Auferstehung von Jesus Christus.

Jesus Christus kommt wirklich zu seinem Volk auf eine einzigartige Weise, die der menschliche Verstand nicht fassen kann. Durch die transzendente Kraft des heiligen Geistes, der an dem Pfingstfest, das der Auferstehung folgte, über die Gläubigen ausgegossen wurde, kommt Jesus zu den Seinen und lebt in ihnen. Durch den Geist werden Christen verwandelt und geheiligt und gehören Gott an. Gottes Geist ist eine dynamisch wirkende Kraft und trägt Frucht in denen, deren Leben eng mit Jesus Christus verbunden ist. An diesem Tag denken wir an Jesus, der für uns gestorben wurde.

Der letzte Freitag vor Ostern ist Karfreitag. An diesem Tag wird in den Kirchen Gottesdienst abgehalten. Im Radio hört man nur ernste Musik, es findet kein Tanz statt. Jedes Vergnügen ist für die Gläubigen verboten.

Ostern ist reich an verschiedenen Gebräuchen. Es ist ein frohliches Fest. Früh am Morgen findet in der Kirche ein Gottesdienst statt. An diesem Tag werden die speziellen Speisen geweiht, welche jeder in einem schönen Korb hat. Diese geweihten Lebensmittel sollen eine gute Ernte und den Wohlstand der Familie sicherstellen.

Die alten Slawen sahen in diesem Fest auch Wiedererwachen der Natur und sie verfolgten das Ziel die Götter zu begutigen, um eine gute Ernte einzubringen.

Zu diesem Fest färbt man Eier. Der deutschen Tradition nach versteckt man sie in den Gebüsch. Bei uns stellt man sie auf den Tisch. Warum gerade das Ei? Seit uralten

Zeiten gilt Ei als Symbol der Schöpfung und der Fruchtbarkeit. Am Ostersonntag findet der traditionelle Osterspaziergang statt. Dieses Fest wird lustig gefeiert. Festlich gekleidete Menschen gehen zum Kirchhof und singen lustige Lieder (Hauwky). Es wird gespielt und gelacht. Die Ukrainer essen an Festtagen bestimmte Gerichte: Paska, Baba, Wurst, Schinken, Eier, Butter, Quark u.a. Sie sind mit

dem Kultus verbunden und haben symbolische Bedeutung. Aber die beliebteste Osterspise ist das Ei. Das Ostern feiert man drei Tage lang. Der Tisch wird mit Blumen und bunten Eiern geschmückt. Dieses Fest ist eine wirksame Organisationsform der kulturellen Erholung.

An diesen Tagen denken wir an den Gottes Sohn, an den heiligen Geist, der ein Keim des ewigen Lebens ist. Gottes heiliger Geist ist die Kraft, die uns durch Reue, Taufe und Erneuerung ändert. Dieser Geist ist das treibende Prinzip im Menschen, die animierende Kraft, die

intellektuelles und emotionales Leben hervorbringt. Sie ist es, die uns auf spezifisch menschliche Weise - unsere Umwelt erfassen und erkennen läßt.

Der Glaube an ein Leben nach dem Tod ist stark, obwohl wir in einer materialistischen, naturwissenschaftlich orientierten Zeit leben. Viele glauben, daß gute Christen gleich nach dem Tod in den Himmel kommen. Böse Menschen oder Heiden kommen in die Hölle. Wer teils gut, teils böse ist, wird in ein reinigendes Fegefeuer geschickt. Die wahren Gläubigen haben eine besondere Hoffnung. Wir werden nicht alle entschlafen, wir werden aber verwandelt werden und das plötzlich in einem Augenblick zur Zeit der letzten Posaune. Denn es wird die Posaune erschallen und die Toten werden auferstehen. Wer eine geistliche Beziehung zu Gott hat, besitzt schon den Paß, um in Gottes geistliches Reich zu gelangen. Wenn wir Gottes Kinder werden, so bekommen wir am Ende das ewige Leben. Über Reue und Taufe erhalten wir das Geschenk des heiligen Geistes. Also leben wir so, daß wir einander Liebe spenden können, dann wird unsere Welt doppelt so schön. Diese Liebe wird uns stärken:

Befreit euch nur
von den trüben Gedanken,
habt Liebe im Herzen
und Freude im Blick.
Denn reicher wird man,
wenn man denkt an die anderen,
die Liebe zum Nächsten
ist sonniges Glück.

*Публікацію підготували викладачі
кафедри німецької мови
Марія Турчин та Надія Лесів.*

Юні друзі! Вступивши до університету, ви обов'язково станете читачами нашої газети "Alma Mater". Надіюсь, що ви будете не тільки передплатниками, а й нашими порадиниками, активними дописувачами. Газета відкриває перед вами широкий, привабливий світ студентського життя. Це і навчання, наукові пошуки, захоплення музикою

"Прут-93", "Гарт", "Світовий табір". До речі, з "Чугайстром" активно співпрацюють юні друзі з школи-лабораторії № 23, обласного державного центру туризму та краєзнавства учнівської молоді, міської дитячої екологічної станції, центру дитячої творчості.

При редакції успішно працюють творчі об'єднання — дитячо-юнацька

таня самофінансування. Попереду ще багато невіршених проблем. Одним словом, працюйте творчо, наполегливо, ініціативно, тому в майбутньому хочемо у своїй роботі опиратися на ваші зауваження та пропозиції.

Двері редакції завжди радо відкриті для вас юні друзі. Чекаємо і привітно кажемо: "Ласкаво просимо!"

Любомир Кліщ

Відповідальний секретар редакції газети "Alma Mater"

ПРЕС-СЛУЖБА ВУЗУ

"Alma Mater"

скликає друзів

та спортом, відпочинок, стосунки з викладачами-наставниками, побутові умови тощо. Уже саме заснування її — це вияв спільної праці студентів і викладачів на благо творчого, інтелектуального та духовного збагачення.

Трохи про наш часопис. Газета молода. Вона заснована у 1988 році, отож і проблеми, які висвітлює — молоді.

"Alma Mater" радо зустріне всіх, у кого лежить душа до поезії, прози, малювання, хто виявляє журналістські та науково-дослідницькі здібності.

Цікавим є те, що ми постійно вдосконалюємось. Тематика часопису сягає різних сторін життя і навчання молоді. Посудіть самі: тільки у минулому році започатковані нові рубрики, розпочато виїзд дитячої газети "Чугайстер", яку відзначили у Міністерстві освіти України, спецвипусків "Галицька муза",

фотостудія "Світлінка" та міський народний фотоклуб "Обрій". Ентузіасти художньої фотографії беруть участь у конкурсах і виставках, з допомогою фотокамери "пишуть" фотолітопис рідного університету, міста, краю. Фотознімки аматорів часто друкуються в "Alma Mater", в обласних і республіканських часописах "Галичина", "Освіта", "Галицька Січ". Журналісти редакції, актив студентських кореспондентів творчо і наполегливо працюють над висвітленням різноманітних сторін нашого життя.

Ми не заспокоюємось на досягнутому, знаходимо і вирішуємо нові підходи для поліпшення тематики та поліграфічного оформлення газети.

Разом з ректоратом та адміністрацією вирішуємо питання якості друку, що є можливим завдяки застосуванню власних комп'ютерів. Працюємо також над вирішенням пи-

Відгуки про часопис

Іван Климишин,

професор, доктор фізико-математичних наук:

"Я був приємно здивований, коли на черговій сесії НТШ (Наукове Товариство ім.Т.Г.Шевченка) у Львові почув схвальні відгуки про нашу університетську газету. Вже сама згадка про неї за межами нашої області — вияв її популярності. "Alma Mater" залюбки читають студенти і викладачі".

Оксана Процюк,

студентка філологічного факультету:

"Я з цікавістю читаю нашу газету, бо знаходжу в ній багато корисного із студентського життя. Хотілось би, щоб газета на своїх сторінках приділяла більше уваги молодим літераторам, поетам-початківцям, хто виявляє любов до рідного слова".

Олег Гуцуляк,

головний бібліотекар університетської бібліотеки:

"Часопис видається на високому поліграфічному рівні, багато ілюстрований. Хочу побажати, щоб в газеті частіше друкувалася інформація про нову літературу, висвітлювалася робота відділів бібліотеки по обслуговуванню читачів".

КВІТКОВИЙ

ПОРТУЛАК

(11-21 травня)

Той, хто народився у цей час, недовірливий, обережний, підозрілий, він завжди чекає неприємностей навіть від близької людини. З ним важко і на роботі, і вдома, і в коханні. Треба бути завбачливим з портулаком і берегти його.

РОМАШКА

(22-31 травня)

Любить - не любить... Людину, котра народилася у цей час, нелегко зрозуміти, хоч і притягує до себе, вабить. На роботі ромашка, незважаючи на свою милу, ніжну зовнішність, рішуча і заради кар'єри не зупиниться ні перед чим.

НАШІ ГОРОСКОПИ

ЗОДІАКАЛЬНИЙ

БЛИЗНЯТА

(21.05 - 21.06)

Народжені під цим знаком майже завжди незадоволені станом речей. Спокійне, врівноважене життя здається їм мукою. Постійно прагнуть змін, інакше починають нудьгувати хандрити. Неспокійні духом, вони при нагоді міняють місце роботи, квартиру, друзів, навіть захоплення. За своєю природою Близнята - поєднання абсолютно протилежних рис. Щирі, прямолінійні, товариські - і водночас підступні та потайні з людьми. Серед них готові до самопожертви альтруїсти і закоренілі егоїсти, непостійні легковажні. Близнята рідко бувають одинаками, не можуть жити без товариства, навіть не дуже їм підходящого. Охоче обирають професії юриста, педагога, торговця. Люблять мандрувати, легко засвоюють іноземні мови. У шлюбі щасливі за умов якщо партнер терпляче і поблажливо ставить до їх недоліків. Добрими друзями будуть Близнятам люди, народжені під знаками Терезів, Водоля, Овна і Лева. Менш вдалий союз Тільцем, Дівом, Рибами. Щасливий день середня, число - 5, колір - білий, коштовний камінь - хризопраз, берил і агат.

ГАЛИЦЬКА МУЗА

№ 2 '93

Вісник творчих спілок, об'єднань Прикарпатського університету

БУДНІ І СВЯТА ФАКУЛЬТЕТУ

Обличчя худграфу

*Віталій Кодря,
Кор. "Alma Mater"*

У період двох останніх місяців художньо-графічний факультет «здригався» від різноманітних мистецьких подій у небагатому естетичним життям Івано-Франківську. Головним чином це виставки, в яких брали участь наші студенти і професори.

Одна з них — виставка Василя Бугерчука. Перш за все в його картинах, які експонувалися в Центрі естетичного виховання молоді вражає неповторне відчуття автором пластики ліній та гармонійне поєднання кольорових плям. Роботи його багато в чому дадатинні, коли на початковій стадії свідомість виключається з цього процесу. Але вже на завершальному етапі включається свідомість і «приводить» твір до «споживчого» стану.

Наступна виставка — Інни Дембовської, яка експонується у краєзнавчому музеї. Тут виставлені чудові мистецькі вироби з художньої лози. В цій виставковій залі можна побачити мережі-тії таці, гарненькі великодні кошики на буд-який смак, вази з лози і навіть картини. То є професійно зроблені речі і до них претензій з техніки виконання не може бути й мови.

Наступне демонстрування своїх реальних та потенційних можливостей зробили студенти 5 курсу Сергій Галай та Юрій Грабар. Творчість їх на перший погляд може здатися схожою. Але тоді як Юрій «шукає» переважно у вираженні ідеї у варіації форм та техніці виконання, то Сергій «копає» глибше. Він намагається виразити ідею фарбами, в пластиці кольорових плям. Але, побачивши тільки ті картини, які є на виставці, можна сформувати хибне уявлення про його творчість. Як про якусь нагромодження зажерливих яйцеподібних форм. Наступні його роботи зовсім не такі, тут більше відчувається вплив Сальватора Далі, можна побачити нереальний (сюрреалістичний) простір. Теми тут також, звичайно, скомбіновані свідомо, але поєднання речей, їх обстановка, нереальна. Таке й справді можна побачити тільки у сні. Такий стиль роботи, при безперервному розвитку, має майбутнє.

Виставка карикатур та жартів, яка експонується на худграфі, звичайно, дуже весела. Тут можна побачити «справжнє» обличчя викладачів та студентів факультету. Тому вона й відповідно називається — «Обличчя худграфу». Для споглядання її медитацій від викладачів вимагається неабияке відчуття гумору. Особливо заступника декана факультету М.П.Масляка. У нього воно є. На щастя.

Робота студентів (майстерня О.О. Солудчик).

ТВОРЧІСТЬ

З бабусяної скрині

Кожна людина успадковує щось від своїх родичів: хто — машину, хто — хатину, а хто — вершину душі народної. Посадивши мудрості і майстерності людини можна навчитися в усіх виробках народних умільців. Та вишивка найбільш повно відображає все, що нас оточує. Саме вона супроводжує людину все життя. Появилася дитя на світ. І бабуся зробила перший подарунок — вишила із своєї скрині мавеньку вишиту подушечку. Підросла дитина і одягла на свято вишиті сорочку. Оглянається по рідній оселі і побачить пращ своїх родичів. На покутті — образ Божої Матері, прикрашений чудовим рушником. А яким телом і затишком віс від волосиної ска-гортини, надобленої гармонійними візерунками, від різноманітних сервоток, які приваблюють і милують око кожної. На заручниках теж не обходилось без вишитих рушників, якими нерівнозрівали старості. А рідники, на якому вінчалися молодята, стає символом щастя на все спільне життя, його зберігають як священну реліквію і передають з покоління в покоління.

Присмоктися, як маволодь в наш час захоплюється цим чудовим мистецтвом творіння краси. Завітаймо коча б у наш університет на педагогічний факультет. Тут на перерві багато дічат бере до рук голку. І весело й швидко йде робота, присмоктіють голоси дівочі. Назовсім, немає таких студентів в цьому крузі, які б ще не навчилися вишивати, би вишивка вабить до себе, не можна втриматися, щоб не розпочати новий візр вишиванки.

І ось на нашому фото — студенти, хоббі яких саме вишивання. Хоч багато часу займає ця робота, але вона приносить їм справжнє задоволення.

Лідія Матковська, Дарія Стефанко.
Студентки 4-го курсу педагогічного факультету.

На знімку: студенти педагогічного факультету, які захоплюються мистецтвом вишивання: Ольга Клим'юк, Віталій Шипчак і Лідія Матковська.

Фото Івана Фуштей.

Нетрадиційний живопис Василя Бугерчука

МІСЯЦЬ У СКЛЯНЦІ

Хтось з відомих сказав:
«Якщо живописецтво це мистецтво
той киточки дитя мистецтва
мистецтва — це мистецтво мистецтва»
На висвітленні що сказав у мистецтві
му «куточку» Ви, живописецю, скажіть
чице, чому ж опинилися, аби я в
животному світі. Хіба ж мистецтво
животне? Це не живописецтво, це
мистецтво і живописецтво. Живописецтво
животне, мистецтво, живописецтво
не є живописецтво і живописецтво
животне і живописецтво — і живописецтво і
животне і живописецтво... ?
Ось це слово живописецтва
ви мистецтво і живописецтво
Ж. П. П. П. П.

творчість є відкриттям духовного Всесвіту, де нове світусприймання формується у боротьбі з потворними явищами минулого. Тож потрібна напружена, активна робота нашої уяви, здатність сприймати закодовані в складній художній формі думки і почуття живописця, котрий працює в нетрадиційній манері.

Тільки за умови такої співтворчості глядач може осягнути зміст картини «Місяць у склянці» або «Голубий жираф у хмарах», де відчувається добрий гумор художника. Його жива уява творить декоративні мотиви, які віддалено нагадують роботи у техніці батика. Це цікаві естетичні розвідки, вони часто-густо приводять до сміливих знахідок. Є ціла серія картин, що за довершеністю й невимушеністю мазка досягають рівня східних мініатюр. Цьому сприяють темпераментний живопис, і тема картин, звернена до живих форм. Маю на увазі хоча б зображення дерева, осяяного сонцем або обпаленого радіоактивною хмарою.

Такий прийом протиставлення, співзвучного нашому світовідчуттю, характерний для творчості Василя Бугерчука.

Завдяки цьому та іншим художнім відкриттям митця виставка привертає увагу не тільки фахівців, а й широкого кола шанувальників живопису.

Ольга Куца.

Фоторепродукції Івана Фуштейа.

МОЛОДА МУЗА

У Центрі естетичного виховання молоді в Івано-Франківську експонувалася виставка творів Василя Бугерчука, студента художньо-графічного факультету.

Можливо, багатьох вразить незвичайна мова його картин, де переважають чітка лінія і чистий, «відкритий» колір. Та для нас важливо відчуття змісту картин, викладений мовою живопису. Цей зміст виявляється через досконалу техніку письма і своєрідність естетичних позицій митця. З філософської точки зору його

Весна, квіти, надії...

Фотокомпозиція члена Спілки фотохудожників України Євгена Гордиці.

- Попереду — студент інфаку.
- Поступились технікуму фізкультури.
- 1-а літня Всеукраїнська універсіада: м'яч над сіткою.

2'93

Гарт

Студентський спортивний вісник

ТЕНІС

Переміг Віктор Панчак

Відбулися змагання відкритої першості Прикарпатського університету з настільного тенісу.

У змаганнях взяли участь кращі тенісисти технікуму фізкультури й нашого університету.

Переможцем став студент факультету іноземних мов, кандидат в майстри спорту Віктор Панчак, на другому місці - майстер спорту Віра Струтинська (технікум фізкультури), на третьому - Віктор Петришин (педагогічний факультет). Усі призери змагань нагороджені грошовими преміями студентського профкому і грамотами спортклубу університету.

*Петро Нестерук.
Наш кор.*

У міському парку імені Т.Г.Шевченка пройшли змагання першості області з легкоатлетичного кросу.

На старт весняного кросу вийшли збірні команди міст, районів і спортивних клубів області.

Учасники змагалися на дистанціях 2 і 3 км (жінки) і 5 і 8 км (чоловіки).

Збірна команда університету посіла друге загальнокомандне місце, поступивши з учням технікуму фізкультури, на третьому місці — студенти ме-

дичного інституту.

Призерами змагань стали Володимир Кузьмич (худграф) на дистанції 5 км, Ольга Орняк (кафедра фізвиховання) на 3 км дистанції і Василь Куцьмида (педфак) на дистанції 8 км. Готували команду до змагань Богдан Курило і Петро Нестерук.

*Людмила
Окліевич.*

Асистент кафедри фізвиховання.

ЛЕГКА АТЛЕТИКА

Весняні старты кросменів

ВОЛЕЙБОЛ

Вирішальний сет на користь "Університету"

У спортивному комплексі "Будівельник" проходив 3-й заключний тур чемпіонату України серед жіночих команд спортивних клубів і колективів фізкультури. Команди, які здобудуть перше і друге місця одержать путівки в 1-у лігу України.

На початкових етапах змагань, що проходили в м.Вінниці та Білій Церкві реально претендували на здобуття путівок команди міста Вінниці, "Актив" Черкас, Івано-Франківського університету, "МТМ" Нікополя.

У заключному турі змагань напружено проходили поєдинки між командами Прикарпатського університету та "Активом" Черкас. У важкій напруженій боротьбі перемогу з рахунком 3:2 одержали наші спортсменки.

Цікаво і драматично проходив останній 5-й сет. При однакових можливостях одержати перемогу, щастя усміхнулося нашим дівчатам, які здобули перемогу за рахунок технічної майстерності та волі до перемоги. Вирішальний сет закінчився з рахунком 21:19.

Після зустрічі наш кореспондент розмовляв із старшим тренером команди, викладачем кафедри фізвиховання університету Петром Погребенником. Ось що він сказав:

— Ця перемога молоді і перспективної команди є візиткою для наймолодшого універ-

ситету України. За всю історію Прикарпатського спорту і нашого вузу — це єдина ігрова команда, яка здобула право захищати його честь в 1-й лізі України. Особливо хочеться відмітити спортивну майстерність і незламну волю до перемоги — студенток Ольгу Бойко, Тетяну Палицю, Наталю Мотель, Наталю Масляну, Марію Микитин.

— Скільки часу і енергії необхідно було затратити команді для такого спортивного злету?

— Якщо сказати традиційне, що наші дівчата віддають весь вільний час тренувальним заняттям, то цього замало. У спортсменок зимові канікули тривали лише два дні, коли всі інші відпочивали два тижні. Перед

змаганнями навчально-тренувальні збори проводяться двічі на день по 2,5 години кожний.

Ділитись думками старший викладач кафедри фізвиховання, наставник команди Михайло Цап:

— Дуже важко поєднувати навчальний і тренувальний процеси, хочу подякувати професорсько-викладацькому складу педагогічного факультету за їхнє розуміння значення спорту та різносторонню допомогу в навчально-виховному процесі. Міські організації надають спонсорсько-матеріальну допомогу, зокрема: шляхоремонтне управління № 31, СП "КРАЇФА", "Омета Інстер" та інші. Тому дякую нашим добродійникам, які вносять свою лепту в успіх команди.

Незабаром у спорткомплексі "Будівельник" проходитиме 1-а універсіада України. У ній братимуть участь 10 студентських команд. Надіємось достойно захистити честь нашого рідного університету.

*Лобомір Кліш,
Наш кор.*

*На знімках: момент гри
івано-франківських
волейболісток з
львівськими
суперницями.*

Фото Ореста Луцького.

Відповідальний за випуск Орест ГЕЛЬОН

контактні тел.: 96-441 (редакція газети «Alma Mater»), 2-54-19 (спортивний клуб «Гарт»).

ТВОЇ ТУРБОТИ. УНІВЕРСИТЕТ

“ЕКОЛОГІЧНИЙ ВЕСНІ” — ЗЕЛЕНУ ВУЛИЦЮ

Оброю традицією стало впорядкування території, вулиць та дворів на початку весни, у квітні, адже квітень не тільки молодість року, а предвісник Великодних свят. Тому актуальне розпорядження представника Президента України щодо поліпшення санітарно-екологічної обстановки в області, впорядкування і озеленення території, місць відпочинку, берегів річок та озер. Наш університет активно включився в проведення природоохоронної акції під девізом “Екологічна весна”. Ось що розповів кореспондентові “Alma Mater” проректор по господарській роботі **Богдан Ковбас**:

— Ректорат розробив заходи: прибрати свою і прилеглі території, обкопати і провалпувати дерева, розбити клумби, впорядкувати газони, місця тимчасового збереження

сміття, підготувати зони відпочинку в міському парку до літнього сезону. За факультетами закріплені території, розроблено графік їх впорядкування.

Активну участь у проведенні акції “Екологічна весна” взяли студенти, викладачі, працівники вузу. Так, посаджено близько сотні дерев і кущів, впорядковано шість клумб, на яких висіяно насіння квітів. Замінено дерев'яні частини пошкоджених лавок для відпочинку, відремонтовано зовнішнє освітлення, замінено дев'ять плафонів, впорядковано і побілено бордюри.

Одним словом, до проведення акції ми підійшли серйозно, розуміючи, що екологія для людини є єдиним з найголовніших чинників її життя і активної діяльності.

ТВОРЧИЙ ЗВІТ

ГОЛОС, ЯКИЙ ЗАЧАРУВАВ УСІХ

Випускниця музичного факультету **Наталія Мальована** /клас старшого викладача **Г.О.Стасько**/ згуртувала в актовому залі любителів класичної музики, і прихильників української пісні, і багатьох своїх знайомих, які просто вирішили з насолодою змістовно відпочити. Під чарівну музику Верді і Паїзелло, романси Стеценка і Кос-Анатольського, під арії Оксани і Одарки /з опери Гулака-Артемовського “Запорожець за Дунаєм”/ слухачі забували про свої будні, неприємності і зачаровано милувалися голосом Наталки. У виконанні молоді здібної співачки українські народні пісні /“Ой на гору козак воду носить”, “Ой кувала зозуленька”, “Дощик”/ прозвучали свіжо, з настроєм.

Допомогли Наталці підготувати вечір її подруги — **Наталія Стець**, **Оксана Синишин**, **Надія Трагнюк** та інструментальне тріо у складі **В.Шепети**, **О.Джугана**, **В.Медведя**, і звичайно, ведучі концертної програми **Мар'яна Андріяшко** та **Любомир Стренадюк**.

Декан музичного факультету доцент **Степан Домбровський** тепло привітав випускницю з успіхом і побажав гідно виступити на IV Всеукраїнському студентському фестивалі “Лесина пісня” в м. Луцьку.

*Марійка Підгірняк.
Наш кор.*

НАШІ СВЯТА

ВЕСНУ КРАСНУ ВІТАЙМО

І знову гамірна дівтора заповнила актовий зал середньої школи № 23. Я підходжу до групи першокласників, що з нетерпінням чекають початку свята “Ой весна, днем красна”. На мене дивиться безліч зацікавлених очей. Запитую:

— Ви любите весну?

— Любимо, — відповідають з запалом.

— А за що?

Почулося багато відповідей. Першокласники наперебій розповідали про весну, аж ось дитячий гамір затихає. На сцені з'являється маленька дівчинка в зелених шатах — це Весна.

Так починається свято. Маленькі артисти 2-Ж класу водять хороводи, співають веснянки. Всі вони дуже схвилювані, так як вперше вийшли на сцену. Та все було чудово. Глядачів захопила цікава розповідь про рослини, що занесені до “Червоної книги”, відомості про назви весняних місяців. Гучний сміх заповнив зал, коли артисти згадали веселинки-сміховинки, пов'язані з життям школярів. А з особливою цікавістю діти сприйняли Шевченкові вірші, розповідь про Великодні свята, зокрема про Поливаний Понеділок, з захопленням відгадували загадки і самі загадували їх.

Малюкам дуже сподобалося свято, і ніхто не помітив, як воно підійшло до кінця. І саме цей ранок нагадав дітям, що “прийшла весна, днем красна”.

*Уляна Буграк.
Учениця 10-Б класу.*

Газета Прикарпатського університету
«Педагог Прикарпаття»

Головний редактор **Евген Гордич**
б-9 (133-136) квітень-травень 1993 року

Громадсько-редакційна рада:
В.Кононенко, ректор університету,
професор, член-кореспондент Академії
педагогічних наук України.

Н.Лисенко, завідувача кафедрою педагогіки і психології (дошкільної), доцент.
Л.Турелік, студентка філологічного факультету.

О.Остапович, студент факультету іноземних мов, голова студентського наукового товариства.

С.Хороб, доцент кафедри української літератури.

В.Хрущ, професор, декан факультету підготовки і підвищення кваліфікації педагогічних кадрів, голова обласного відділення Педагогічного товариства.

Наша адреса:
Заходьте — м.Івано-Франківськ, вул.Шевченка, 57, 2-й поверх, каб.209, 209а.
Пішіть — м.Івано-Франківськ, головпоштамт, в/с № 27
Телефон — 96-4-13, 96-4-41.

Над номером працювали:
Науковий консультант — кандидат філологічних наук **В.Полек**, літературний редактор — кандидат філологічних наук **З.Каспришин**, технічний редактор — **Л.Сакуліч**, художній редактор — **В.Лукань**.
Фотомонтаж — **М.Васильчук**, **А.Хованець**,
Друкарі — **М.Васильчук**, **Л.Чермеринський**.

Засновник — Прикарпатський університет.

Набір та комп'ютерна верстка МП АСТОК
м.Івано-Франківськ, вул.Степана Бандери, 1,
10-й поверх, каб.03.

Газету віддруковано офсетним способом друку в Галицькій районній друкарні обласного м.Галич, майдан Різдва, 31.
Директор друкарні **Д.Кувальницький**.

Редакція газети залишає за собою право редагувати і скорочувати текст.

Автори публікацій відповідають за добір, точність і об'єктивність наведених фактів, цитат, власних імен, статистичних даних, літературно-історичних, мистецьких, географічних та інших відомостей.

Висловлені авторами думки можуть не збігатися з позицією редакції.

Виходить двічі на місяць форматом А4-8.
Реєстраційне свідоцтво КВ № 048.

Рукописи, малюнки і фотографії не рецензуються і не повертаються.

Тираж 2000 примірників.
Зам. № 1959.
Підписано до друку 15.05.1993 р.